

16a

Miljøgodkendelse

§ 16 a stk. 2 miljøgodkendelse af

Sohold på

Simmerstedvej 208A, 6100 Haderslev

Meddelt den 3. maj 2022

af

Haderslev Kommune

Sagsnummer 20/10262

Baggrund og læsevejledning

Jesper Bram (Bram I/S) søger om den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen for et sohold på Simmerstedvej 208A, 6100 Haderslev. I den forbindelse søges der om godkendelse til at den nuværende klimastald ombygges til farestald og det nuværende maskinhus udvides for at etablere sostald i hele bygningen. Der skal således være sohold i alle ejendommens stalde, hvor den nuværende produktion omfatter sohold, smågrise og lidt slagtesvin. Samtidigt søges der om at den mindste af de to eksisterende gylletanke bliver overdækket.

Med ændringen af lovgivningen i 2017 skal miljøgodkendelser være baseret på antal kvadratmeter produktionsareal og dyretyper. Det maksimale antal dyr på produktionsarealet er fremover reguleret af de til enhver tid gældende dyrevelfærdsregler.

I de første tre afsnit af miljøgodkendelsen kan læses selve afgørelsen (A) herunder begrundelser for de stillede vilkår, dernæst vilkårene, der skal overholdes netop for dette husdyrbrug (B), herefter de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledning (C). Derefter følger kommunens bilag (D). Til sidst ses miljøkonsekvensrapporten (E), der er en vurdering af projektets (husdyrbrugets) påvirkninger på miljøet. Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af en kvalificeret og kompetent ekspert og i dialog med kommunen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Husdyrbruget har i forvejen en § 12 miljøgodkendelse fra 20. november 2012. Haderslev Kommune har desuden meddelt anmeldelsesafgørelse den 3. juni 2021 til en fortank på 200 m³ med en diameter på 8 meter og en højde på 2 meter over jordoverfladen

Der søges nu om udvidelse af produktionsarealet fra 4.264 til 5.979 m². Der ansøges om sohold fordelt på dyretyperne "Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv", "Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv" og "Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv".

Bygningsmassen omfatter:

- Ny Stald 5, sostald, løsgående (udvidelse og ombygning af maskinhus)
- Eksisterende Stald 4, ombygning fra klimastald til farestald
- Eksisterende Stald 3, farestald
- Eksisterende Stald 2, sostald, individuel opstaldning (ændring, så der ikke længere er løsgående søer)
- Eksisterende Stald 2a, sostald, løsgående (ændring fra individuel opstaldning og kassestier)
- Eksisterende Stald 1, sostald, løsgående (ændring, så der ikke længere er et afsnit til slagtesvin)
- Eksisterende gyllebeholder med teltoverdækning
- Eksisterende gyllebeholder med ny teltoverdækning
- Eksisterende fortanke
- Eksisterende silo
- Eksisterende halmlade
- Eksisterende foderlade
- Eksisterende personale- og servicerum
- Eksisterende garage

Registreringsblad

1. Basisoplysninger

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	33284837
Husdyrbrugets navn	Jesper Bram
Beliggenhedsadresse	Simmerstedvej 208a
Postnummer	6100
By	Haderslev

Ansøger

Ansøgers navn	Jesper Bram
Ansøgeradresse	Grarup Overby 31
Ansøgerpostnummer	6100
Ansøgerby	Haderslev
Ansøgertelefon	21743443
Ansøger-email	jesper@bbram.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	25914562
Konsulent virksomhedsnavn	Miljø og Natur
Konsulentnavn	Jakob Altenbrog
Konsulentadresse	Byrumvej 30
Konsulentpostnummer	9940
Konsulentby	Læsø
Konsulenttelefon	26259791
Konsulent-email	jakob@miljoeognatur.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5100004684
CHR numre	94991

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 238 - Bramdrup, Moltrup
Matrikel: 145 - Moltrup Ejerlav, Moltrup
Matrikel: 146 - Moltrup Ejerlav, Moltrup
Matrikel: 5 - Moltrup Ejerlav, Moltrup

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sagsbehandler:

Haderslev Kommune

Landbrugsgruppen

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af:

Kortmateriale: Haderslev Kommune / Geodatastyrelsen

Sagsnummer:

KS:

NIRAS, Hanne Quvang Jacobsen

20/10262

chba

Jakob Altenborg, Miljø og Natur

Indhold

A.	Afgørelse	5
	Dispensation.....	6
1)	Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse.....	9
2)	Kommunens begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav.....	10
3)	Samlet vurdering for afgørelsen.....	22
4)	Lovgrundlag.....	22
5)	Andre tilladelser og dispensationer.....	22
6)	Udnyttelsesfrist.....	22
7)	Revurdering af miljøgodkendelsen.....	23
8)	Retsbeskyttelse jf. Husdyrbrugloven § 39-40.....	23
B.	Vilkår for husdyrbruget.....	24
	Generelle vilkår.....	24
	Indretning og drift.....	24
	Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.....	26
	Øvrige emissioner (lugt, støj, lys, støv og skadedyr).....	26
	Reststoffer, affald og naturressourcer.....	27
	Ressourceforbrug.....	28
	Uheld.....	28
	Ophør.....	28
	Egenkontrol.....	28
	Oplysning om krav til IE husdyrbrug i godkendelsesbekendtgørelsen.....	29
C.	Offentlighed og klagevejledning.....	30
	Annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse.....	30
	Høring af parter om udkastet til miljøgodkendelse.....	30
	Annoncering af afgørelse.....	30
	Klagevejledning.....	31
	Civilt søgsmål.....	32
D.	Kommunens bilag.....	33
	Bilag 1 Situationsplan.....	33
	Bilag 2 Produktionsarealer.....	35
	Bilag 3 Afløbsplan.....	39
	Bilag 4 Høringssvar i forbindelse med partshøring.....	40
E.	Miljøkonsekvensrapport til § 16 a stk. 2.....	42

A. Afgørelse

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget efter husdyrbruglovens § 16 stk. 2 på Simmerstedvej 208A, 6100 Haderslev, til udvidelse af sohold med ombygning af klimastald til farestald og udvidelse af maskinhus for at etablere sostald i hele bygningen samt overdækning af eksisterende gyllebeholder, med de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

Godkendt produktionsareal:

- Stald 1, eksisterende, på 1.898 m², med ændring til et samlet produktionsareal på 1.576 m² til Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv.
- Stald 2, eksisterende, på 966 m², med ændring til et samlet produktionsareal på 783 m² til Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv.
- Stald 2a, eksisterende, på 795 m², med ændring til et samlet produktionsareal på 567 m² til Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv.
- Stald 3, eksisterende, på 1.565 m², med udvidelse til et samlet produktionsareal på 1.213 m² til Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv.
- Stald 4, eksisterende, på 1.168 m², med ændring til et samlet produktionsareal på 910 m² til Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv.
- Stald 5, ny, på 1.160 m², med et samlet produktionsareal på 930 m² til Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv.

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøtilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Godkendt gødningsopbevaringsareal:

- Eksisterende gyllebeholder, 980 m² og 4.000 m³, med teltoverdækning.
- Eksisterende gyllebeholdere, 298 m² og 1.200 m³, med ny teltoverdækning.

Andre godkendelsespligtige anlæg:

- Eksisterende fortanke
- Eksisterende silo
- Eksisterende halmlade
- Eksisterende foderlade
- Eksisterende personale- og servicerum
- Eksisterende garage

Se en oversigt over stalde og anlæg i situationsplanen, bilag 1.

Figur 1: Situationsplan fra husdyrgodkendelse.dk

Tidligere afgørelser

Vilkårene i ejendommens § 12 miljøgodkendelse fra 20. november 2012 bortfalder med denne miljøgodkendelse, der er ikke vilkår som skal føres videre.

Dispensation

Dispensation fra afstandskrav til boring

Ny Stald 5, Stald 4 med ændring fra klimastald til farestald og Stald 3 med mindre tilpasninger skal som udgangspunkt overholde afstandskravene i husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8, herunder kravet på 25 m til vandboringer (vandforsyningsanlæg).

Haderslev Kommune meddeler hermed dispensation fra afstandskravet til boring DGU nr. 142.724 og boring DGU nr. 142.1542. Se figur nedenfor.

Boring med DGU nr. 142.724 er beliggende mellem stald 3 og 4. Der er således en afstand på ca. 2, 1 og 19 m fra boringen til henholdsvis eksisterende Stald 3 og Stald 4 og ny Stald 5. Det er en eksisterende boring, som også var i drift da der blev meddelt miljøgodkendelse i 2012. Det antages, at der blev givet dispensation for afstandskravet, da Stald 3 og Stald 4 i sin tid blev opført. Det har dog ikke været muligt at genfinde dispensationen i kommunens arkiver.

Boring med DGU nr. 142.1542 ligger ca. 5 m vest for det eksisterende maskinhus, som forlænges og hvor der skal etableres ny Stald 5. Det er en eksisterende boring.

Boring med DGU nr. 142.724 og DGU nr. 142.1542 er de 2 eksisterende borer som forsyner bedriften med vand. Ejendommens beboelse forsynes med offentlig vand.

Boring med DGU nr. 142.691 er sløjfet, (eller skal sløjfes), da den er overflødig.

Figur fra husdyrgodkendelse.dk med boringernes placering

Med det ansøgte projekt skal der ske mindre tilpasninger med henblik på rent sohold i Stald 3, idet produktionsarealet bliver lidt større. Det medfører en forøget forurening, da ammoniakemissionen og lugt stiger lidt. Stald 4 ændres fra klimastald til farestald, hvilket medfører en forøget forurening, da ammoniakemissionen stiger lidt. Den nye Stald 5 skal etableres i det eksisterende maskinhus, som ombygges og forlænges. Det vurderes at være hensigtsmæssigt, at foretage tilpasninger og ændring i eksisterende Stald 3 og Stald 4 samt at indrette ny Stald 5 i det eksisterende maskinhus, frem for at bygge nyt, der ville kunne overholde afstandskravet.

Afstandskravet til nærmeste boring er begrundet i hensynet til generel grundvandsbeskyttelse. Haderslev Kommune vurderer, at ændring fra klimastald til farestald i eksisterende Stald 4 og mindre tilpasninger i eksisterende Stald 3 samt indretning af ny Stald 5 i det eksisterende maskinhus, ikke medfører en væsentligt øget risiko for grundvandet end de i forvejen eksisterende forhold med staldbygninger og maskinhus. Ændring og tilpasninger i eksisterende stalde samt etablering af ny stald med henblik på rent sohold på ejendommen er erhvervs-mæssigt nødvendig for den planlagte drift. Boringerne DGU nr. 142.724 og DGU nr. 142.1542 er eksisterende og forsyner bedriften med vand. Det vurderes, at den antagne hidtidige dispensation for boring DGU nr. 142.742 kan opretholdes og at der kan meddeles dispensation for afstandskravet for Stald 5 til begge borer, da den faktiske afstand fra de eksisterende stalde og eksisterende maskinhus til borerne ikke ændres.

Høring i forhold til afstand til boring, er foretaget i forbindelse med den generelle partshøring.

Der indkom ingen bemærkninger om dispensationen i høringsperioden.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune at den antagne hidtidige dispensation for boring DGU nr. 142.742 fra dengang, hvor Stald 3 og Stald 4 blev opført, kan opretholdes og at der kan meddeles dispensation for afstandskravet for Stald 5 til borerne DGU nr. 142.724 og DGU nr. 142.1542. Der henvises til Husdyrbruglovens § 9, stk. 3 og kravet i § 8, stk. 1, nr. 1 vedrørende afstand til boring.

Afgørelsen kan påklages jf. klagevejledning i afsnit C.

Dispensation fra afstandskrav til vej

Eksisterende Stald 1 med mindre tilpasninger skal som udgangspunkt overholde afstandskravene i husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8, herunder kravet på 15 m til vej.

Haderslev Kommune meddeler hermed dispensation fra afstandskravet til vej.

Den eksisterende Stald 1 ligger ud til Forretgårdvej og der er en afstand på ca. 5 m fra vejskel til staldbygningen og der er ca. 10 m til selve vejbanen. Stald 1 var i drift da der blev meddelt miljøgodkendelse i 2012 og tidligere. Det antages, at der blev givet dispensation for afstandskravet, da Stald 1 i sin tid blev opført.

Med det ansøgte projekt skal der ske mindre tilpasninger med henblik på rent sohold i Stald 1, idet der ikke længere skal være slagtesvin i et mindre afsnit i stalden. Det medfører en forøget forurening, da ammoniakemissionen stiger lidt. Det vurderes at være hensigtsmæssigt at foretage tilpasningerne i den eksisterende stald, frem for at bygge nyt, der ville kunne overholde afstandskravet.

Afstandskravet på 15 m til offentlig vej og privat fællesvej er begrundet i hensynet til de trafikerende. Forretgårdvej går nord om Stald 1. Tilpasninger med henblik på rent sohold i den eksisterende Stald 1 er erhvervsmæssigt nødvendig for den planlagte drift. Staldens faktiske placering og vejens forløb vil være som hidtil og tilpasningerne i stalden vil ikke medføre ændringer i det synsmæssige indtryk og der vil ikke være ændringer i oversigtsforholdene for trafikerende.

Det vurderes, at der kan meddeles dispensation for afstandskravet for Stald 1 til vej, da den faktiske afstand fra stalden til vejen, ligesom oversigtsforholdene, ikke ændres.

Høring i forhold til afstand til vej, er foretaget i forbindelse med den generelle partshøring.

Der indkom ingen bemærkninger om dispensationen i høringsperioden.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune dispensation for afstandskravet fra Stald 1 til vej. Der henvises til Husdyrbruglovens § 9, stk. 3 og kravet i § 8, stk. 1, nr. 4 vedrørende afstand til vej.

Afgørelsen kan påklages jf. klagevejledning i afsnit C.

Dispensation fra afstandskrav til beboelse på samme ejendom

Stald 2a, hvor der sker tilpasninger, skal som udgangspunkt overholde afstandskravene i husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8, herunder kravet på 15 m til beboelse på samme ejendom.

Haderslev Kommune meddeler hermed dispensation fra afstandskravet til beboelse på samme ejendom.

Den eksisterende Stald 2a (produktionsarealet), ligger ca. 9 m fra ejendommens beboelse. I Stald 2a skal der med det ansøgte projekt ske mindre tilpasninger med henblik på rent sohold, det medfører en forøget forurening, da ammoniakemissionen stiger lidt. Tilpasningen i Stald 2a medfører samtidig at lugtemissionen falder. Det vurderes at være hensigtsmæssigt, at foretage tilpasninger i Stald 2a, frem for at bygge nyt, der ville kunne overholde afstandskravet.

Afstandskravet på 15 m til beboelse på samme ejendom er begrundet i hensynet til beboerne overfor lugt og skadedyr fra stalden. Tilpasninger i den eksisterende Stald 2a er erhvervsmæssigt nødvendig for den planlagte drift med rent sohold. Haderslev Kommune vurderer, at etablering af tilpasninger i Stald 2a kan give en større risiko for disse gener. Det vurderes dog, at da der hidtil har været svineproduktion i den eksisterende Stald 2a samt at ansøger eller eventuelle lejere i stuehuset er klar over et fortsat dyrehold vil en forøgelse af generne ikke umiddelbart kunne skelnes fra det hidtidige. Det antages dermed, at vedkommende ikke vil opleve generne væsentligt anderledes end hidtil.

Høring i forhold til afstand til beboelse på samme ejendom, er foretaget i forbindelse med den generelle partshøring.

Der indkom ingen bemærkninger om dispensationen i høringsperioden.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune dispensation for afstandskravet fra Stald 2a til beboelse på samme ejendom. Der henvises til Husdyrbruglovens § 9, stk. 3 og kravet i § 8, stk. 1, nr. 6 vedrørende afstand til beboelse på samme ejendom.

Afgørelsen kan påklages jf. klagevejledning i afsnit C.

Dispensation fra afstandskrav til naboskel

Eksisterende Stald 4, der ændres fra klimastald til farestald skal som udgangspunkt overholde afstandskravene i husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8, herunder kravet på 30 m til naboskel.

Haderslev Kommune meddeler hermed dispensation fra afstandskravet til naboskel.

Den eksisterende Stald 4 ligger ca. 16 m fra naboskel, matrikel nr. 31, Moltrup Ejerlav, Moltrup, Forretgårdvej 25, som ejes af ansøger. Stald 4 ligger ud til et dyrket areal på Matrikel nr. 31. Stald 4 er opført omkring 2003 og var i drift da der blev meddelt miljøgodkendelse i 2012 og tidligere. Det antages, at der blev givet dispensation for afstandskravet, da Stald 4 i sin tid blev opført.

Med det ansøgte projekt skal Stald 4 ændres fra klimastald til farestald med henblik på rent sohold på ejendommen. Det medfører en forøget forurening, da ammoniakemissionen stiger lidt. Ændringen medfører samtidig at lugtemissionen falder. Det vurderes at være hensigtsmæssigt at ændre fra klimastald til farestald i den eksisterende Stald 4, frem for at bygge nyt, der ville kunne overholde afstandskravet.

Afstandskravet på 30 m til naboskel er begrundet i hensynet til naboernes beboelse overfor lugt, transporter, skadedyr mv. fra stalden. Ændring af Stald 4 med henblik på rent sohold er erhvervsmæssigt nødvendig for den planlagte drift på ejendommen. Staldens faktiske placering vil være som hidtil og stalden ligger ud til et dyrket areal på nabomatriklen. Boligen på nabomatriklen ligger som hidtil i god afstand fra stalden, der er ca. 65 m. Det vurderes, at gener i forbindelse med ændring af stalden fra klimastald til farestald ikke vil opleves anderledes end hidtil og at der generelt ikke vil opleves væsentlig gene som følge af sohold i Stald 4.

Det vurderes, at der kan meddeles dispensation for afstandskravet for Stald 4 til naboskel, da den faktiske afstand fra stalden til naboskellet og nabobolig ikke ændres, ligesom at gener ikke vurderes at være til væsentlig gene.

Høring i forhold til afstand til naboskel, er foretaget i forbindelse med den generelle partshøring.

Der indkom ingen bemærkninger om dispensationen i høringsperioden.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune dispensation for afstandskravet fra Stald 4 til naboskel. Der henvises til Husdyrbruglovens § 9, stk. 3 og kravet i § 8, stk. 1, nr. 7 vedrørende afstand til naboskel.

Afgørelsen kan påklages jf. klagevejledning i afsnit C.

1) Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Haderslev Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikrer at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 218816 version 4 og miljøkonsekvensrapporten i kapitel E.

Historik – Grundlag og forudsætninger for miljøgodkendelsen

I henhold til §§ 30 og 33 i godkendelsesbekendtgørelsen, skal den ansøgte ammoniakdeposition og lugtemission vurderes ud fra en sammenligning med den lovlige drift på ansøgningstidspunktet (nudriften) og for 8 år siden.

Nudrift og 8 års drift

Husdyrbrugets § 12 miljøgodkendelse fra 20. november 2012 gælder for en årlig produktion på 1100 årssøer med smågrise, 520 polte og 2000 smågrise, dengang svarende til 276,6 DE. Produktionen er i eksisterende stalde, dog med en retlig lovliggørelse af farestalden, som er opført mellem de øvrige produktionsbygninger, efter at en ældre bygning er blevet fjernet.

Det vurderes at fordeling af produktionsareal og dyretype i ansøgningen, skema 218816, viser den korrekte nudrift og 8 års drift.

Ansøgt drift

Haderslev Kommune har i april 2020 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Simmerstedvej 208A, 6100 Haderslev. Ansøger ønsker at komme over på stipladsmodellen for et sohold i ejendommens eksisterende stalde og med ombygning af den nuværende klimastald til farestald (Stald 4) samt med udvidelse af det nuværende maskinhus for at etablere ny sostald i hele bygningen (Stald 5). Der skal tillige etableres overdækning på den mindste af de to eksisterende gylletanke.

Der søges nu om et samlet produktionsareal på 5.979 m². Fremover forventes et dyrehold på 1.800 søer.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Haderslev Kommune vurderer, at miljøgodkendelse til stipladsmodellen til sohold, ændring af klimastald til farestald (Stald 4) og etablering af ny Stald 5, samt overdækning af eksisterende gyllebeholder er nødvendigt for husdyrbrugets fortsatte drift, hvor hele produktionen ændres til rent sohold. Produktionen ændres og udvides fra sohold, smågrise og lidt slagtesvin til rent sohold. Antallet af søer øges til ca. 1.800 og det vurderes, at der med de eksisterende stalde, ændring af klimastald til farestald og etablering af ny stald vil være en passende driftsmæssig sammenhæng mellem staldbygninger og det forventede dyrehold. Ansøger har erhvervet ejendommen til sohold for at kunne producere smågrise til bedriftens øvrige enheder. Ansøger driver 18 andre ejendomme foruden Simmerstedvej 208A.

2) Kommunens begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Vilkårene til drift og egenkontrol i kapitel B tager udgangspunkt i det ansøgte projekt, Miljøkonsekvensrapporten og kommunens samlede vurdering.

Ansøgers beskrivelse af de tekniske og miljømæssige forhold og vurdering af projektet ses i Miljøkonsekvensrapporten (forkortet til MKR) i kapitel E.

Generelle vilkår

Denne miljøgodkendelse omfatter udelukkende anlægget på adressen Simmerstedvej 208A, 6100 Haderslev.

Ansøger har 18 andre ejendomme med husdyrbrug. Alle ejendomme kan drives uafhængigt af hinanden og der er derfor ikke tale om teknisk, forurenings- og driftsmæssig forbindelse med andre ejendomme.

Kommunen stiller vilkår om, at det er den ansvarlige for driften af anlægget, som er ansvarlig for at overholde miljøgodkendelsens vilkår. På afgørelsestidspunktet er det ansøger, Jesper Bram, som er ansvarlig for driften.

For at sikre, at tilladelsens vilkår er tilgængelige for de ansatte, stilles der vilkår om, at miljøgodkendelsen og beredskabsplanen skal foreligge på ejendommen.

Indretning og drift

Miljøpåvirkningen med ammoniak og lugt afhænger af produktionsarealets og gødningsopbevaringsarealets størrelse, af dyresammensætningen og de anvendte staldsystemer samt af den anvendte teknologi. Kommunen

stiller derfor vilkår til disse forhold for at sikre, at miljøpåvirkningerne fra ejendommen fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen.

Herved opfyldes husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om, at IE-brug skal have vilkår om relevante tekniske foranstaltninger (§ 36 stk. 1, nr. 10).

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

Situationsplan med angivelse af placering fremgår af oversigtskortet i Bilag 1. Angivelse af produktionsarealer fremgår af Bilag 2.

Der søges om at komme over på stipladsmodellen for et sohold i ejendommens eksisterende stalde og med ombygning af den nuværende klimastald til farestald (Stald 4) samt med udvidelse af det nuværende maskinhus for at etablere ny sostald med gyllekøling i hele bygningen (Stald 5). Dermed ændres og udvides det samlede produktionsareal fra 4.264 m² til 5.979 m².

Der stilles vilkår om, at dyretype, staldsystemer og størrelse af det eksisterende og nye produktionsareal skal være som ansøgt.

Se ansøgers MKR, afsnit B.1 og B.2, med beskrivelse.

Anlæg til gødning

Der er to eksisterende gyllebeholdere på ejendommen, henholdsvis 1.200 m³ og 4.000 m³, med teltoverdækning. Der søges om overdækning på den mindste af de to eksisterende gylletanke.

Der stilles vilkår om, at de eksisterende gyllebeholdere med eksisterende og ny teltoverdækning skal være som ansøgt. Der stilles vilkår om drift, vedligehold og logbog over skader til teltoverdækningen på de to gyllebeholdere.

Se ansøgers MKR, afsnit B.1 og B.2, med beskrivelse.

Anlæg til foder, silo

På ejendommen er der en eksisterende silo til foder, se situationsplan i Bilag 1. Der anvendes hjemmeblandet foder fra fodercentral, som dagligt leveres til ejendommen. Der er ikke søgt om nye siloer.

Beliggenhed - Afstandskrav

De fastsatte afstandskrav i henhold til §§ 6, 7 og 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug gælder for etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg, der medfører forøget forurening.

Det er relevant at behandle afstandskravene i §§ 6, 7 og 8 da der er ansøgt om at etablere ny staldbygning og ændring i eksisterende stalde.

Se ansøgers MKR, afsnit B.4 med beskrivelse.

§ 6 afstandskrav

De fastsatte afstandskrav i § 6 er mindst 50 m til byzone, lokalplan for boliger eller rekreative områder og til nabobeboelse. De generelle afstandskrav i § 6 er overholdt.

§ 7 afstandskrav

De fastsatte afstandskrav i § 7 er mindst 10 m til bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der benævnes som Kategori 1 natur og Kategori 2 natur.

Nærmeste Kategori 1 natur og Kategori 2 natur ligger i en afstand på henholdsvis 3,4 km og 2,4 km fra det ansøgte på ejendommen Simmerstedvej 208A. De generelle afstandskrav i § 7 er dermed overholdt.

§ 8 afstandskrav

De fastsatte afstandskrav fremgår nedenfor.

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Ikke almene vandforsyningsanlæg			
Boring DGU nr. 142.724	25 m	2 m, 1 m og 19 m	Stald 3, 4 og 5
Boring DGU nr. 142.1542	25 m	5 m	Stald 5
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	1,8 km	Ejendommen
Vandløb	15 m	155 m	Stald 1
Dræn		Mere end 15 m	Ejendommen
søer		224 m	Stald 4
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	5 m	Stald 1
Forretgårdvej			
Naboskel	30 m	16 m	Stald 4
Beboelse samme ejendom	15 m	9 m	Stald 2a
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	>25 m	Der findes ingen levnedsvirksomhed indenfor 25 m.

De generelle afstandskrav i § 8 er ikke overholdt i forhold til nærmeste borer, vej, naboskel og ejendommens beboelse. De øvrige afstandskrav er overholdt.

Der er søgt om dispensation for afstandskrav til borer, vej, naboskel og ejendommens beboelse. Haderslev Kommune har meddelt dispensation, som er indeholdt i denne miljøgodkendelse. Se under Dispensation ovenstående i afsnit A.

Det vurderes desuden, at det ansøgte ikke ligger indenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, å-, kirke- og fortidsmindebeskyttelseslinje eller indenfor beskyttede sten- og jorddiger.

Landskabelige værdier

Se ansøgers MKR, afsnit B.4 og D.1-a med beskrivelse. Placering ses i bilag 1.

Det ansøgte projekt medfører at der skal opføres ny Stald 5 i tilknytning til det eksisterende bygnings sæt og teltoverdækning på eksisterende gyllebeholder.

Den ny Stald 5 skal etableres i det eksisterende maskinhus, som ombygges og forlænges. Stald 5 er på 1.160 m² med et produktionsareal på 930 m². Stalden etableres ved at ombygge og udvide det eksisterende maskinhus i nordvestlig retning. Bredden svarer til det eksisterende maskinhus og længden af bygningen bliver ca. 57 m. Kiphøjde er ca. 8 m og taghældning er 20 grader. Stalden opføres i materialer med farver, der svarer til byggematerialerne ved de eksisterende stalde. Det er røde sten og lyst tag.

Ejendommens eksisterende gyllebeholder på 1.200 m³ med et overfladeareal på 298 m² skal have teltoverdækning og der etableres en grå teltdug. Med teltoverdækningen vil gyllebeholderen få en højde på ca. 9

m. Det svarer til højden på ejendommens anden eksisterende gyllebeholder på 4.000 m³, der ligger i umiddelbar nærhed og allerede er etableret med teltoverdækning.

Området

Ejendommen ligger i et bakkelandskab vest for Haderslev og ca. 1,7 km syd for Bramdrup. Ejendommen ligger med kort afstand til den Sønderjyske Motorvej der løber vest for ejendommen.

Kommuneplanen

Ejendommens stalde og gyllebeholdere ligger indenfor Særligt værdifuldt landbrugsområde og ejendommens stalde ligger indenfor Bevaringsværdige landskaber. Ved udpegning af særligt værdifulde landbrugsområder, sikres landbrugets udviklingsmuligheder, hvor landbrugsproduktionen prioriteres højt.

Retningslinjen for Særligt værdifuld landbrugsområde er gengivet nedenfor.

- I områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder, skal landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.

Retningslinjen for Bevaringsværdige landskaber er gengivet nedenfor.

- De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg.
- Hvor byggeri og anlæg tillades, skal det ske ved, at placering, skala, orientering, farvevalg og arkitektur tilpasses det konkrete landskab. Hermed sikres, at landskabets karakter, herunder de geologiske, kulturhistoriske, oplevelsesmæssige værdier ikke forringes.
- Ændringer i beplantning, terræn og arealanvendelse inden for bevaringsværdige landskaber skal så vidt muligt tilpasses landskabets karakter.
- Større byggerier og anlæg uden for de bevaringsværdige landskaber må ikke forringe de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de bevaringsværdige landskaber.

Det vurderes at det ansøgte byggeri af den nye Stald 5 og etablering af teltoverdækning på den eksisterende gyllebeholder på 1.200 m³ overensstemmer med ovenstående retningslinjer, da byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt og opføres i tilknytning til eksisterende bygninger og dermed ikke i væsentlig omfang påvirker områdets karakter.

Ejendommen ligger i landskabstype "Bakkelandskab". I det bakkede landskab bør nyt byggeri generelt have en lav og homogen karakter og placeres lavt i landskabet. Byggeri må ikke placeres på bakketoppe. Udsigter over lange strækninger i landskabet bør ikke hindres. Det vurderes at det ansøgte projekt er af homogen karakter, da den nye Stald 5 opføres i det eksisterende maskinhus, i tilknytning og umiddelbar nærhed af de nuværende bygninger ligesom teltoverdækningen af gyllebeholderen på 1.200 m³ ikke vil skille sig særligt ud, da den ligger i umiddelbar nærhed af en eksisterende gyllebeholder på 4.000 m³, der allerede er etableret med teltoverdækning.

Synlighed og alternativ placering

Den nye stald 5 opføres i og i forlængelse af det eksisterende maskinhus, i tilknytning og umiddelbar nærhed af de nuværende bygninger ligesom gyllebeholderen på 1.200 m³, som skal have etableret teltoverdækning ligger i umiddelbar nærhed af en eksisterende gyllebeholder på 4.000 m³. Det betyder, at den nye Stald 5 nærmest omsluttes af den eksisterende bygningsmasse og at teltoverdækningen af gyllebeholderen på 1.200 m³ ikke vil skille sig særligt ud, da der allerede er etableret teltoverdækning på ejendommens gylleholder på 4.000 m³. Dermed vurderes ejendommens synlighed, ikke at blive oplevet væsentligt anderledes end hidtil.

Ansøger har gjort rede for at ansøgningen omfatter ombygning af eksisterende bygninger, herunder etablering af ny Stald 5 i og i forlængelse af det eksisterende maskinhus og har dermed vurderet, at der ikke er reelle alternativer. Ansøger har derfor ikke vurderet på andre placeringer.

Haderslev Kommune vurderer at det er hensigtsmæssigt i forhold til landskab og synlighed, at foretage tilpasninger og ændringer i de eksisterende stalde samt at indrette ny Stald 5 i det eksisterende maskinhus, frem for et alternativ om at bygge nyt,

Samlet vurdering

Med den ansøgte placering og de oplyste byggematerialer vil ejendommen ikke væsentligt ændre den visuelle oplevelse af landskabet, set fra omgivelser og vil ikke være i strid med Kommuneplanens retningslinjer.

For at fastholde det ansøgte stilles der vilkår til placering, dimensioner og byggematerialer.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Se ansøgers MKR, afsnit B.1 med beskrivelse.

Flydende husdyrgødning opbevares i ejendommens gyllebeholdere med kapacitet på 1.200 m³ og 4.000 m³. Der forventes et dyrehold på 1800 søer, og det er ud fra normtal 2019 oplyst, at den samlede årlige produktion af flydende husdyrgødning vil være ca. 11.500 m³. Ejendommens gylle bliver løbende afsat til ejers biogasanlæg, hvorfra det distribueres til ledig tankkapacitet på bedriftens ejendomme. Det er oplyst, at der dermed er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på bedriften.

Ifølge § 10 i husdyrgødningsbekendtgørelsen vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Gødningsproduktionen er relateret til antal dyr og ikke til m² produktionsareal. Denne § 16 a miljøgodkendelse stiller ikke krav om dyrenes maksimale antal, og ejendommens opbevaringskapacitet beregnet i måneder kan derfor variere år for år.

Ifølge DMI kan der i fremtiden forventes mere nedbør, efterhånden som klimaet bliver varmere, og nedbøren falder særligt om vinteren. Der kan forventes mere regn, flere stormfloder og flere kraftige skybrud; Og det kan ikke undgås, at markerne bliver vådere og oversvømmede, så der ikke altid kan køres på markerne og udbringes gylle som hidtil forventet. Det skal der tages højde for, så overfyldte gylletanke undgås. Der skal derfor tilstræbes en opbevaringskapacitet til mere end 9 måneder.

Haderslev kommune vurderer sammenfattende, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af husdyrgødningen på ejendommen. Det forudsættes, at de til enhver tid gældende krav om opbevaringskapacitet overholdes, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

For at sikre mod spild af gødning, stilles der vilkår om opsyn under gødningshåndtering og opsamling af eventuelt spild.

Opbevaring og håndtering af foder

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse.

Der leveres dagligt færdigfoder til ejendommen. På ejendommen er der en eksisterende silo til foder og der er foderlade og halmlade.

Øvrige emissioner

Lugt

Se ansøgers MKR, afsnit B.6 med beskrivelse.

I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstand for de 3 genekriterier (beboelsestyper): byzone, enkelt beboelse, og samlet bebyggelse i landzone.

Naboejendomme med landbrugspligt eller ejendomme ejet af ansøger er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden (korrigeret geneafstand) er den minimumsafstand, der skal være fra et anlæg til de 3 beboelsestyper, for at genekriteriet ikke overskrides. Haderslev kommune vurderer, at de afsatte punkter for de tre beboelsestyper er korrekte.

Nærmeste nabo uden landbrugsdrift er ejendommen Simmerstedvej 205. Nærmeste samlet bebyggelse er Møllingsvinget 52 ved landsbyen Moltrup. Nærmeste byzone er industriområde ved Bramdrup. Der er ikke kumulation med andre landbrug.

Afskæringskriteriet for lugt til beboelsestyperne enkelt beboelse, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Konsekvensafstanden er beregnet til 808 m ud fra det samlede dyrehold og bruges til at afgrænse hvilke naboer, der får tilsendt udkastet i den generelle høring.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtemissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelse af lugtende stoffer minimeres. På baggrund heraf stiller Haderslev Kommune vilkår vedrørende rengøring af staldanlæg og ventilation med henblik på at sikre, at lugtgener begrænses mest muligt.

Støj og rystelser

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

På baggrund af ejendommens lokalisering vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser. De væsentligste støjkloder vurderes at være ventilation, foderanlæg, kompressor og interne transportere. Det er oplyst, at ventilation stort set altid er i drift og vedligeholdes med bl.a. rengøring for at minimere støj. Kompressor er afskærmet for at minimere støj ligesom det tilstræbes at støjende aktiviteter fra f.eks. foderaktiviteter og transportere foregår om dagen mellem kl. 7-18. Nærmeste nabo er Forretgårdvej 25, som ejes af ansøger. Afstanden fra staldene, silo og intern transportvej til nabobolig er 65-100 m, det anses umiddelbart at være i god afstand fra anlægget, når de oplyste tiltag til at minimere støjen tages i betragtning. Kommunen vurderer, at støjen ikke vil overstige miljøstyrelsens vejledende maksimums grænser på 55 dB dag / 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelser.

De vejledende støjgrænser stilles som vilkår. Der anføres vilkår for tre forskellige boligtyper, ud fra miljøstyrelsens vejledende grænser. Det bemærkes, at brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne, hvorimod kørsel på matriklen ved ejendommens bygninger skal overholde grænserne.

I vilkåret indgår, at overholdelse af støjgrænserne skal kunne dokumenteres.

Det fremgår af ansøgningen, at der er en række aktiviteter, der kan medføre støj. Det vurderes, at de nævnte aktiviteter eller andre forhold på ejendommen, ikke vil give anledning til væsentlige rystelser ved naboer. Haderslev Kommune vurderer derfor, at rystelser ikke vil give anledning til væsentlige gener, og der stilles ikke vilkår til rystelser.

Lys

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Det vurderes, at lysforhold på ejendommen ikke vil få en væsentlig indvirkning på landskabet eller være til væsentlig gene for omkringboende i de mørke timer.

Der stilles vilkår om, at udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensorer samt at lys ikke må være til væsentlig gene. Det er Haderslev kommune, der vurderer, om en gene er væsentlig.

Transporter

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse. På bilag 1 ses placering af tilkørselsforhold og interne transportveje.

Der er adgang til ejendommen fra Simmerstedvej og der er to adgangsveje fra Forretgårdvej. Det er oplyst, at den primære færdselsretning er i vestlig retning.

I forbindelse med udvidelsen vil der være et øget transportbehov. Det er anslået at antallet af årlige transportere stiger fra 476 til 1.294 og dermed øges der med 818 transportere. Der vil dermed være 3-4 transportere om dagen, heraf en daglig transport med foder. Størstedelen af de øgede transportere er i forbindelse med transport af foder, til biogasanlæg og til udbringning af gylle. Antallet af transportere vurderes ikke at være større end forventeligt.

De interne transportveje ligger ikke direkte op ad naboejendomme. Interne transporter vurderes således ikke at give anledning til gener for omkringboende, og der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

Eventuelle støjgener fra transport på ejendommens matrikel er omfattet af støjvilkårene, og det vurderes, at støjvilkårene ved naboer vil blive overholdt, og at transporter i øvrigt ikke vil give anledning til væsentlige gener, som ikke kan accepteres, når man bor på landet.

Transport på offentlig vej kan ikke reguleres i miljøgodkendelsen.

Støv

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, specielt når det foregår på grusveje og planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der er god afstand fra ejendommens indkørsler til nærmeste nabo. Transport på interne kørevej går ikke direkte forbi nabobeboelser. Støv fra transporter på de interne køreveje vurderes ikke at forårsage støvgener for omkringboende. Øvrige kilder til støv er håndtering af foder og ventilation. Det er oplyst, at der er fokus på at minimere støv fra transporter og at der anvendes overbrusning i staldene for at reducere støv fra foder og strøelse via ventilation. Det vurderes heraf at ejendommens drift foregår på en hensigtsmæssig måde, uden at give anledning til væsentlige støvgener for eksterne omgivelser.

Der stilles ikke vilkår om støv, da der er god afstand til nærmeste nabo og da støvende aktiviteter på ejendommens ikke vurderes at give anledning til væsentlige støvgener for de omkringboende.

Skadedyr

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 med beskrivelse.

Det skal søges at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed, om foderopbevaring og om at overholde retningslinjer for fluebekæmpelse. Husdyrbrug skal følge retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi om at forebygge og bekæmpe forekomsten af skadedyr på husdyrbrugets anlæg, så disse skadedyr ikke kommer til at genere husdyrbrugets naboer. Link: retningslinier-for-fluebekaempelse.pdf (mst.dk).

Konstateres der rotter på ejendommen, skal det straks meddeles til kommunen, så bekæmpelse kan iværksættes. Link: Vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter 2019 (mst.dk).

Reststoffer og affald

Affald

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal ske i overensstemmelse med Haderslev Kommunes REGULATIV FOR ERHVERVSAFFALD.

Der stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Regulativet for erhvervsaffald kan findes på kommunens hjemmeside <https://docplayer.dk/4257093-Haderslev-kommune-regulativ-for-erhvervsaffald.html>

Der gøres desuden opmærksom på, at reglerne om opbevaring af "olie, kemikalier og affald herfra" er beskrevet i Haderslev Kommunes Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier, se mere på <https://www.haderslev.dk/media/1327/forskrift-for-opbevaring-af-farligt-affald-og-kemikalier-endelig-juni-2015.pdf>

I forskriften står også, at spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opslugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opslugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

Læs desuden om "Affaldssortering i Landbruget" i folderen <https://www.haderslev.dk/media/1324/folder-affaldssortering-landbruget.pdf>

Vi henviser i denne forbindelse også til, at det kun er tilladt at benytte affaldstransportører, til håndtering af genanvendelige affaldsfraktioner, der er registreret i Energistyrelsens affaldsregister. Se nærmere på Energistyrelsens hjemmeside <https://affaldsregister.ens.dk/Default.aspx>

Døde dyr

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse.

Der stilles vilkår til opbevaring af døde dyr, da hensynet til lugtgener og uhygiejniske forhold vurderes at være en skærpelse af de gældende regler om døde dyr, som fremgår i bekendtgørelse nr. 558 fra 2011 om opbevaring af døde dyr.

Spildevand og restvand

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse. På bilag 3 ses afløbsplan.

Tagvand samles og ledes til dræn. Rengøringsvand og drikkevandsspild ledes til gyllebeholder. Sanitært spildevand ledes til septiktank og nedsivning. Jf. tilsynsoplysninger foretages der ikke vask af maskiner på ejendommen.

For at mindske risikoen for udledning af forurenende stoffer såsom foderrester, olie og gødning, stilles der vilkår om, at foder ikke må kunne udledes til jord og grundvand, om at eventuel vask af maskiner skal foregå med opsamling af vaskevandet eller på vegetation.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at reducere mængden af spildevand (§ 36 stk. 1, nr. 8).

Vask af sprøjtemiddeludstyr skal følge reglerne i Vaskepladsbekendtgørelsen nr. 1401 fra 2018.

Åbne nedløbsbrønde skal sikres, så der ikke kan udledes forurenende stoffer til vandløb.

Olie og diesel, kemikalier og andre stoffer

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse.

Opstilling og afmelding af olietanke reguleres i henhold til olietanksbekendtgørelsen (nr. 1257/2019).

Haderslev Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår til eventuel opbevaring af fyringsolie/diesel for at undgå forurening af jord og grundvand ved uheld. Der stilles vilkår om, at beholderne skal sikres mod påkørsel. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af olie.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at begrænse frigivelse af farlige stoffer (§ 36 stk. 1, nr. 13).

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af overholdelse af vilkåret om vask af maskiner og vilkåret om opbevaring og opsamling af spild af kemikalier.

Natur

Se ansøgers MKR, afsnit B.5 og D.1-b med beskrivelse og vurdering.

Haderslev Kommune henviser til naturvurderingerne i Miljøkonsekvensrapporten om kategori 1, 2 og 3 natur samt øvrig § 3 natur, som vurderes at være fyldestgørende. Haderslev Kommune kan supplerende oplyse, at det nærmeste § 3 naturområde er en eng ca. 170 m mod vest. Beregningspunkt til engen viser en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år i forhold til 8 års drift og nudrift. Haderslev Kommune har en besigtigelse fra 2018 på engen. Der er

registreret arter som agertidsel, stor nælde, lav ranunkel, lyse-siv, mose-bunke, butbladet skræppe, og der er ikke tale om ammoniakfølsom natur med N- følsomme arter. Derfor er det Haderslev kommunes vurdering, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år med en totaldeposition på 3 kg N/ha/år ikke vil kunne betyde en ændring af engens naturtilstand.

Habitatbekendtgørelsen og bilag IV arter

Ifølge habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven. Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Nærmeste Natura 2000-område er Pamhule Skov og Stevning Dam ca. 3,4 km syd for produktionsanlægget (Natura 2000-område nr. 92 der består af et habitatområde og et fuglebeskyttelsesområde). For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag. Natura 2000-området Pamhule Skov og Stevning Dam er specielt udpeget på grundlag af en række af naturtyper, arter og fugle. Der er bl.a. en væsentlig tilstedeværelse af naturtyperne elle- og askeskov og bøg på muld.

Flere dyrearter omfattet af bilag IV kan have yngle- og rasteområde på eller omkring den ansøgte ejendom. Ifølge naturdata på Miljøportalen er der indenfor en radius af 2 km fra ejendommen fundet stor vandsalamander og løvfrø. For at beskytte bilag IV-arter må disse yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Derfor skal land- og skovbrug tilrettelægges deres aktiviteter, således levevilkårene for arterne ikke forringes. Det er lodsejerens eget ansvar ikke at beskadige eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder, også selvom myndighederne ikke har oplyst om konkrete forekomster af bilag IV-arter i området.

Stor vandsalamander er registreret ved en lille sø ved Sønderskov, ca. 1,1 km sydvest for ejendommen. Løvfrø er registreret ved sø ca. 1,6 km nordvest for ejendommen. Beregning af ammoniakdepositionen til de to nærmeste søer, ca. 300 m syd og 4905 m øst for staldene, viser 0,2 og 0,3 kg N/ha/år i merdeposition.

- Stor vandsalamander - er knyttet til våde habitater som eksempelvis klitlavninger, moser, enge, søer og vandhuller.
- Løvfrø - yngler i små solbeskinnede vandhuller og opholder sig i vegetation, klatrende rundt på grene og blade. af buske og træer. Dvale sker i jordhuller, træhuller, stengærder og lignende.

Det ansøgte projekt indebærer ikke en væsentlig øget påvirkning af de nærliggende naturområder med ammoniak ligesom at det er vurderet, at tilstanden i øvrig § 3 natur ikke vil ændre sig som følge af projektet. Haderslev Kommune vurderer deraf, at projektet ikke vil forårsage tilstandsændring, og yngle- og rasteområder for bilag IV-arter vil ikke blive beskadiget eller ødelagt.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller det ansøgte projekt i øvrigt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 samt § 10, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens regler herom.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Ammoniakemissionen er på 6.028 kg NH₃-N (stald plus lager). Ejendommen er et IE-brug, så der er krav om overholdelse af BAT-niveauet for ammoniakemission og om en BAT-redegørelse.

BAT Ammoniakemission

Ammoniakemissionen fra husdyrbruget er højere end 750 kg NH₃-N/år. I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år, skal ammoniakemissionen reduceres til et niveau svarende til BAT, dvs. "bedste tilgængelige teknik". Med begrebet "bedste tilgængelige teknik" menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet i forhold til ammoniakemission.

Ved fastlæggelse af BAT-niveauet for ammoniak anvendes beregningerne i husdyrgodkendelse.dk. BAT-kravet beregnes ud fra EU's BAT-konklusion fra 21. februar 2017, som det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det er op til det enkelte husdyrbrug at beslutte hvilke virkemidler, der tages i anvendelse for at opfylde BAT-emissionsgrænseværdien.

I forbindelse med behandling af denne ansøgning om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af, om de beregnede emissionsgrænseværdier, der fastsættes som BAT-krav, overholdes. Desuden vurderes anvendte virkemidler til begrænsning af ammoniakemissionen.

IE-husdyrbruget skal desuden redegøre for anvendelsen af bedste tilgængelige teknik indenfor andre emner.

BAT-krav: Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Se ansøgers MKR, afsnit B.9 med beskrivelse.

Husdyrbrugets tab af ammoniak til omgivelserne beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen baseres på oplysninger om husdyrholdets dyretyper, staldanlæg, opbevaringsanlæg for husdyrgødning og valgte teknologier.

BAT-kravet i nærværende ansøgning er beregnet ud fra "Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit" for ændring af Stald 4 og ny Stald 5 og ud fra "Eksisterende staldafsnit" for de øvrige stalde.

Beregning af ammoniakemissionen for det ansøgte projekt viser følgende:

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5736	315	6051
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5772	256	6028
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	24
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

BAT-krav stilles for emissionen fra staldene, men ansøger kan inddrage emissionen fra lagre, hvis det ønskes. Som det ses i tabellen ovenfor, bliver det vejledende BAT-krav overholdt. Der er desuden en ekstra reduktion på 24 kg NH₃-N/år, hvis man lægger lagre og stalde sammen.

For at overholde BAT-kravet om maksimal emission af ammoniak (NH₃) har ansøger valgt at etablere virkemidlerne gyllekøling i den ny Stald 5 og teltoverdækning af ejendommens to gyllebeholdere.

Gyllekøling: Ansøger har valgt gyllekøling i ny Stald 5 med 465 m² gyllekanaler. Ammoniakreduktionen er projekteret til 30 % og en køleeffekt på 44,7 W/m². Driftstid er 8760 timer om året.

Gyllekøling i staldsystemer med rørdslusning er godkendt på Teknologilisten. Reduktion i ammoniak op til 30 % beregnes efter formlen: $0,85x - 0,004x^2$ ($x=W/m^2$).

Den årlige køleydelse skal være:

$$465 \text{ m}^2 \times 44,7 \text{ W/m}^2 \times 8760 \text{ timer} = 182.080 \text{ kWh.}$$

Der stilles vilkår iht. Teknologilisten om en ammoniakreduktionseffekt på 30 % og at der skal være etableret gyllekøling med køleslanger, der skal være forbundet med en varmepumpe, i de 465 m² gyllekanaler i Stald 5. Ansøger kan vælge, om der skal dokumenteres den årlige køleydelse eller det årlige antal driftstimer.

Teltoverdækning: Der skal være fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt på ejendommens to gyllebeholdere med overfladeareal på henholdsvis 298 m² og 980 m² som virkemiddel til at overholde ammoniakkravet. Der stilles derfor vilkår om håndtering af teltet iht. Teknologilistens forslag.

Herved opfyldes husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om, at IE-brug skal have vilkår om relevante tekniske foranstaltninger (§ 36 stk. 1, nr. 10).

BAT redegørelse for IE-brug

Se ansøgers MKR, afsnit C.2 med beskrivelse.

IE-husdyrbrug skal desuden redegøre for anvendelsen af bedste tilgængelige teknik indenfor emnerne management, råvarer, energi og vand (godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 punkt C).

Der er i miljøkonsekvensrapporten, se kapitel E, redegjort for

- Management.
- Råvarer, foder.
- Energibesparende foranstaltninger.
- Vandbesparende foranstaltninger.

BAT-redegørelsen indgår i ansøgers miljøkonsekvensrapport som påkrævet for et IE-husdyrbrug. Haderslev Kommune vurderer, at der for det ansøgte projekt i tilstrækkeligt omfang er redegjort for, at projektet lever op til kommunens BAT niveau for en ejendom af pågældende størrelse.

Der gøres desuden opmærksom på BAT-reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 42 - 51. I kapitel B er der en liste over reglerne til IE-brug, de står i forlængelse af de stillede vilkår. Kravene skal opfyldes fra datoen for denne § 16 a IE-miljøgodkendelse.

Ressourcer, el- og vandforbrug

Se ansøgers MKR, afsnit B.8 med beskrivelse.

Lovens formål er blandt andet særlig at begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer. Haderslev Kommune stiller derfor vilkår om at registrere el- og vandforbruget og om at vedligeholde vandinstallationerne. Desuden skal elinstallationerne og ventilationsanlæg efterses mindst hvert 5. år.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at minimere vandforbruget (§ 36 stk. 1, nr. 9).

IE-husdyrbrug er jf. § 47 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen forpligtet til at anvende energieffektiv belysning i overensstemmelse med reglerne i det til enhver tid gældende bygningsreglement, jf. byggelovens § 5.

Ansøger har oplyst det forventede el- og vandforbrug. For den ansøgte drift er der et forventet forbrug af el på 350.000 kWh og et forventet forbrug af vand på 7.900 m³. Haderslev Kommune vurderer at det opgivne forbrug til energi (el) og vand kan indgå i fremtidig tilsynsdialog.

Uheld

Se ansøgers MKR, afsnit B.7 og D.1c med beskrivelse.

Kommunen vurderer, at den nødvendige reaktion ved uheld skal være lettilgængelig og genopfriskes jævnligt. Der stilles derfor vilkår om beredskabsplan på ejendommen.

Der er vedlagt en beredskabsplan til ansøgningen. Der er beskrivelse af generelle risici og håndtering i forbindelse med gylleudslip mv. Der stilles vilkår om tilgængelighed og revision af husdyrbrugets beredskabsplan, idet det vurderes at regelmæssig revision og planens synlighed er medvirkende til at skabe bevidsthed om og derved forebyggelse af uheld. Det er ejerens pligt, at medarbejderne har kendskab til indholdet af beredskabsplanen.

Ophør

Se ansøgers MKR, afsnit C.1 med beskrivelse.

Haderslev Kommune vurderer, at oprydning i forbindelse med ophør af produktionen minimerer risikoen for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr og er med til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Der stilles vilkår herom.

Alt affald skal bortskaffes i henhold til kommunens Regulativ for erhvervsaffald.

Husdyrbruget er omfattet af IE-direktivet, og skal senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til kommunen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i Jordforureningsloven.

Ansøger påregner en produktion med over 750 stipladser til søer. Herved skal der opfyldes en række krav til IE-husdyrbrug, som er oplistet i godkendelsesbekendtgørelsen (se kapitel B). Hvis produktionen senere kommer under grænsen for IE-brug, anses husdyrbruget for ophørt som IE-husdyrbrug hvad angår jordforureningsloven, men skal dog stadig følge vilkårene i miljøgodkendelsen samt de generelle regler, som gælder for IE-brug, indtil der evt. søges og opnås en ny miljøgodkendelse.

For at kommunen kan være orienteret om driftsophøret, stilles der vilkår om at oplyse om driftsophør.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at undgå forureningsfare ved ophør (§ 36 stk. 1, nr. 12).

Egenkontrol

Det er væsentligt, at der på husdyrbruget foretages egenkontrol, der indeholder dokumentation for den løbende overholdelse af vilkårene.

I godkendelsen fastsættes derfor egenkontrollvilkår om at der skal være dokumentation for, at el- og vandforbrug registreres samt at der kan fremvises kontrolrapport for elinstallationer og ventilationsanlæg. Egenkontrollvilkår om logbog for reparationer på gyllebeholdernes teltudug fremgår under indretning og drift.

Vilkårene i denne tilladelse vil løbende blive gennemgået af tilsynsmyndigheden (kommunen) sammen med driftsherren ved miljøtilsyn.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at overvåge foranstaltningerne (§ 36 stk. 1, nr. 11).

Alternativer

Se ansøgers MKR, afsnit D.1-d med beskrivelse.

Haderslev Kommune finder ansøgers redegørelse for alternative løsninger er fyldestgørende. Den valgte ombygning af eksisterende bygninger, herunder etablering af ny Stald 5 i det eksisterende maskinhus sker i naturlig sammenhæng med de eksisterende bygninger og får husdyrbruget til at fremstå som en samlet enhed.

Ingen godkendelse efter § 16a, altså 0-alternativet, vil betyde at husdyrbruget fastholdes med det eksisterende produktionsareal.

Miljøkonsekvensvurdering

Ansøgers konsulent har som en del af ansøgningsmaterialet indsendt en Miljøkonsekvensrapport, som krævet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 punkt A, B, C, D, E og F (bekendtgørelse nr. 2225/2021). Ansøgers miljøkonsekvensrapport kan ses i kapitel E.

Haderslev Kommune har inddraget ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten i sagsbehandlingen, og har undersøgt de fremlagte oplysninger. Kommunen har inddraget relevante oplysninger, der er fremkommet via høringerne i forbindelse med forannoncering af ansøgningen og i forbindelse med udkastet. Haderslev Kommune har på denne baggrund undersøgt projektets indvirkning på miljøet. Den begrundede konklusion med de relevante vilkår er indarbejdet i denne godkendelse.

Haderslev Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening, og drives på en måde, som ikke medfører væsentlige påvirkninger af omgivelserne. Det sker ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik BAT, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

3) Samlet vurdering for afgørelsen

Haderslev Kommuner vurderer, at der med de stillede vilkår, kan meddeles miljøgodkendelse til husdyrbruget.

På baggrund af de stillede vilkår i kapitel B og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten i kapitel E, samt ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

4) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Husdyrbrugloven, Lov Bek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 2225 af 27. november 2021, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt. Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges.

5) Andre tilladelser og dispensationer

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen.

Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse hos Haderslev Kommune.

Orientering om generelle regler

Skjulte fortidsminder i forbindelse med nyt byggeri

Der findes muligvis skjulte fortidsminder på byggearealet og såfremt der stødes på fortidsminder er der pligt til at stoppe gravearbejdet.

Haderslev Kommune orienterer hermed ansøger om bestemmelserne i forbindelse med nye bygninger i §§ 25-27 i Museumsloven, link: Museumsloven (retsinformation.dk)

Det kan anbefales at ejer orienterer det ansvarshavende museum, Museum Sønderjylland, Arkæologi Haderslev om det planlagte byggeri.

Lovkrav om effektiv rengøring

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er krav om effektiv rengøring af de arealer, hvor produktionsdyrene kun opholder sig kortvarigt. De omtalte arealer omfatter blandt andet staldgange og drivgange.

Rengøringen af disse arealer skal foretages

- senest 4 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene har adgang til arealet dagligt
- senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene IKKE dagligt har adgang til arealet

Lovgivningen om ovenstående findes i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 38 (2225 af 27. november 2021).

6) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt.

Godkendelsen anses som fuldt udnyttet, når byggeriet er færdigmeldt, eller når den ansøgte udvidelse eller ændring faktisk er gennemført. Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet indenfor en frist på 6 år. Hvis miljøgodkendelsen herefter ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet. Har husdyrbruget opnået IE status og herefter kommer under stipladskriteriet for IE-husdyrbrug, forbliver husdyrbruget et IE husdyrbrug med de krav der hertil hører, indtil der søges om ny godkendelse.

7) Revurdering af miljøgodkendelsen

§ 16 a IE-miljøgodkendelser skal regelmæssigt, og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget i 2030.

8) Retsbeskyttelse jf. Husdyrbrugloven § 39-40

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil den 3. maj 2030.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

1. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet husdyrgodkendelse.dk skema nr. 218816 version 4 og med de ændringer og vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem samt opbevaringsanlæg til gødning

3. Husdyrbruget kan ændre eksisterende Stald 1 på 1.898 m² til et samlet produktionsareal på 1.576 m² til løsgående søer.
4. Husdyrbruget kan ændre eksisterende Stald 2 på 966 m² til et samlet produktionsareal på 783 m² til søer, i Individuel opstaldning.
5. Husdyrbruget kan ændre eksisterende Stald 2a på 795 m² til et samlet produktionsareal på 567 m² til løsgående søer.
6. Husdyrbruget kan ændre eksisterende Stald 3 på 1.565 m² til et samlet produktionsareal på 1.213 m² til søer, kassestier.
7. Husdyrbruget kan ændre eksisterende Stald 4 på 1.168 m² til et samlet produktionsareal på 910 m² til Søer, kassestier. (Ændring fra klimastald til farestald).
8. Husdyrbruget kan etablere ny Stald 5 på 1.160 m², med et samlet produktionsareal på 930 m² til løsgående søer. Stald 5 skal placeres som vist i bilag 1.

Stald 5 skal etableres ved at ombygge og udvide det eksisterende maskinhus i nordvestlig retning.

Bredden skal svare til det eksisterende maskinhus og længden af bygningen skal være ca. 57 m, som vist i bilag 1. Kiphøjde skal være ca. 8 m og taghældning skal være 20 grader.

Stald 5 skal opføres i materialer med farver, der svarer til byggematerialerne ved de eksisterende stalde. Det er røde sten og lyst tag.

9. Husdyrbrugets anlæg, stalde og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 1, og placeret som vist i bilag 1 samt med produktionsarealerne som angivet i bilag 2.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal %
Ansegt drift							
Stald 1	1898	Mekanisk ventilation	6 m	(#288116) Søer, gøde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1576	83
Stald 2	966	Mekanisk ventilation	6 m	(#288126) Søer, gøde og drægtige. Individual opstaldning, delvis spaltegulv	0	783	81,1
Stald 3	1565	Mekanisk ventilation	6 m	(#288124) Søer, drægtende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1213	77,5
Stald 4	1168	Mekanisk ventilation	6 m	(#288125) Søer, drægtende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	910	77,9
Stald 2a	795	Mekanisk ventilation	6 m	(#288121) Søer, gøde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	567	71,3
Stald 5	1100	Mekanisk ventilation	6 m	(#290212) Søer, gøde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	930	80,2
Sum						5979	

Tabel 1: Stalde, produktionsarealer og udnyttelse af bruttoarealet i procent.

Teknologi – Gyllekøling, Stald 5

- Gyllekanaler på minimum 465 m² i Stald 5 skal være forsynet med køleslanger, der forbindes med varmepumpe.

Varmepumpen skal levere en specifik køleeffekt på mindst 44,7 W/m². Ammoniakreduktionen skal være mindst 30 %. Anlægget skal køre hele året, med en samlet driftstid på 8760 timer årligt og en årlig køleydelse på mindst 182.080 kWh.

Ved brug af en kølepumpe med højere specifik effekt skal kravet til driftstid og årlig køleydelse eftervises med scenarieberegning i husdyrgodkendelse.dk.

Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den årlige køleydelse målt i kWh. Alternativt skal der monteres en timetæller til dokumentation af årlig driftstid.

Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.

Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende inden for en frist på 4 uger.

Ved udskiftning af varmepumpen skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden, før anlægget tages i drift.

Anlæg til gødning – Teknologi, teltoverdækning

- Husdyrbruget skal etablere fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt på den eksisterende gyllebeholder på 1.200 m³ med et overfladeareal på 298 m².

Teltoverdækning skal opføres i neutral ikke reflekterende farve. Det er grå teltdug.

Den eksisterende gyllebeholder på 1200 m³ med teltoverdækning må have en samlet maksimal højde på ca. 9 m over terræn.

- Teltdugen på ejendommens to gyllebeholdere må kun være åben i forbindelse med omrøring, tømning, udbringning af gylle eller tilførsel af gylle.

Skader på gyllebeholderens teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.

Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden skal orienteres.

Der skal føres en logbog over begge teltduge i forbindelse med skader. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

13. Husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 2 og placeret som vist på bilag 1.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagerstype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gylletank	Flydende				298
Gylletank	Flydende				980

Opbevaringslagre med miljøteknologi		
Lager navn	Beskrivelse af miljøteknologi	NH ₃ -N effekt (%)
Ansøgt drift		
Gylletank	Overdækning	50,0
Gylletank	Overdækning	50,0

Tabel 2: Opbevaring af husdyrgødning.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.
- Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden tilførsel af gylle til gyllebeholder fra staldene eller fra returnering fra biogasanlæg skal det sikres, at gyllebeholderen kan rumme den aktuelle mængde gylle.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys, støv og skadedyr)

Lugt

- Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre. Stalde inklusiv ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt.

Støj

- Bidraget fra ejendommen til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

Tidspunkt	Støjgrænser Det åbne land dB(A)	Støjgrænser Byzone dB(A)	Støjgrænser Samlet bebyggelse dB(A)	Reference tidsrum (Midlingstid)
Hverdage kl. 07-18	55	45	45	8 timer
Lørdag kl. 07-14	55	45	45	7 timer
Lørdag kl. 14-18	45	40	40	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07-18	45	40	40	8 timer
Aften, alle dage kl. 18-22	45	40	40	1 time
Nat, alle dage kl. 22-07	40	35	35	½ time

Tabel 3: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkår 17 fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne /beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

18. Udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensorer, der sikrer, at lys kun er tændt i op til en halv time ad gangen.
19. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Fluer og skadedyr

20. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.
21. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse efter de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Døde dyr

22. Opbevaring af døde dyr må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Spildevand

23. På befæstede arealer må der ikke ske oplag af foder m.v., der med evt. regnvand kan tilføres overflade- eller grundvand. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til gyllebeholder skal straks opsamles.
24. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer der, hvor der er vegetation.
25. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gødning til drænsystemet.

Olie, diesel, kemikalier og andre stoffer

26. Tankning af brændstof skal ske under opsyn.
27. Tanke skal være sikret mod påkørsel.
28. Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til gyllebeholder skal straks opsamles.
29. Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

Ressourceforbrug

30. El- og vandforbrug skal registreres mindst en gang om året.
31. Der skal gennemføres kontrol af elinstallationer herunder ventilationsanlæg af en autoriseret elinstallatør mindst hvert 5. år.
32. Staldanlæggets vandinstallationer skal repareres og vedligeholdes løbende.

Uheld

33. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Beredskabsplanen skal indeholde en dato for hvornår den årlige revision/kontrol er foretaget. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og synlig for ansatte.

Ophør

34. Ophør af husdyrbruget eller permanent nedsættelse af dyreholdet til under 750 stipladser til søer eller til under 25 % af produktionsarealet skal meddeles til Haderslev Kommune.
35. Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, kemikalier, døde dyr, spildevand, foder mv. Alt skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer. Ejendommen skal fremstå i miljømæssigt tilfredsstillende tilstand.

Egenkontrol

36. Det årlige el- og vandforbrug skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
37. Kontrolrapport (mindst hvert 5. år) for elinstallationerne og ventilationsanlæggene skal kunne fremvises.

38. Egenkontrolvilkår for teltoverdækning af gyllebeholderne fremgår under Indretning og drift.

Oplysning om krav til IE husdyrbrug i godkendelsesbekendtgørelsen

Udover ovenstående vilkår er der en række krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (nr. 2225/2021 med eventuelle senere ændringer), som skal opfyldes fra datoen for denne § 16 a IE-miljøgodkendelse. Disse krav stilles derfor ikke som vilkår. Kravene vises her til orientering:

- § 42: Udarbejde og overholde et miljøledelsessystem.
- § 43: Udarbejde oplæringsmateriale til personalet.
- § 44: Udarbejde en beredskabsplan, der også indeholder forebyggelse af uheld, kontrol og vedligeholdelse af gyllebeholdere, ventilationssystemer og andet maskinel.
- § 46: Nedsættelse af kvælstof i husdyrgødning. Nedsættelse af fosfor i husdyrgødning.
- § 47: Energieffektiv belysning.
- § 48: Reducere støvemissioner fra staldene.
- § 49: Underrette Haderslev Kommune ved manglende overholdelse.
- § 50: Årlig indberetning til Haderslev Kommune, med mindre der har været tilsyn.
- § 51: Ved ophør skal dette anmeldes til kommunen med en risikovurdering efter jordforureningsloven.

Vilkårene i kapitel B er bl.a. stillet ud fra kravene i godkendelsesbekendtgørelsen § 36, stk. 1:

- Nr. 8 spildevand – vilkår afsnit "Reststoffer og affald"
- Nr. 9 vandforbrug – vilkår afsnit "Ressourceforbrug"
- Nr. 10 tekniske foranstaltninger – vilkår afsnit "Indretning og drift"
- Nr. 11 overvågning – vilkår afsnit "Egenkontrol"
- Nr. 12 ophør – vilkår afsnit "Ophør"
- Nr. 13 farlige stoffer – vilkår afsnit "Reststoffer og affald"

C. Offentlighed og klagevejledning

Annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret fra 25. januar 2022 med 14 dages høringsfrist på Haderslev Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen (jf. husdyrbrugloven §55 stk.3).

Der indkom ingen bemærkninger til høringen.

Høring af parter om udkastet til miljøgodkendelse

Udkast til miljøgodkendelse blev den 24-03-2022 udsendt i partshøring.

Udkast til miljøgodkendelse blev sendt til dem, som har anmodet herom, og sendt til naboer og andre berørte med oplysning om en frist på 30 dage til at kommentere udkastet (jf. husdyrbrugloven § 55. stk. 4).

Haderslev Kommune har vurderet, at parter i denne sag er ansøger og ejer selv, andre berørte myndigheder, og eventuelle nabobeboelser, som ligger indenfor lugtkonsekvenszonen på 808 meter, samt ejere af de ejendomme, som matrikulært støder op til ejendommen, hvor husdyrbrugets anlæg er placeret.

Der er 7. april 2022 indkommet et høringssvar fra høringsberettiget. Høringssvaret er en indsigelse med 7 punkter, hvor der er spørgsmål og bemærkninger om antal producerede grise, marker, udspreddning af gylle, lugt, byggematerialer, Sode Biogas, udvidelse tæt på Skallebæk m.m.

Høringssvaret har ikke givet anledning til at Haderslev Kommune ændrer den samlede vurdering om miljøgodkendelse til Simmerstedvej 208A. Se bilag 4.

Der er ikke indkommet andre bemærkninger i høringsperioden.

Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen er meddelt den 03-05-2022.

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på DMA.mst.dk den 03-05-2022.

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som e-mail eller brev med vedhæftet fil:

- Ansøger: Jesper Bram (Bram I/S), Grarup Overby 31, 6100 Haderslev
e-mail: jesper@bbram.dk
- Bram I/S: Hans Bram, Sodegade 12, 6100 Haderslev
via E-post
- Som e-mail med vedhæftet fil:
- Ansøgers konsulent: Miljø og Natur, att.: Jakob Altenborg
e-mail: jakob@miljoeognatur.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dnhaderslev-sager@dn.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, Kompagnistræde 22, 3. forh. 1208 København K
e-mail: info@rgo.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1 1651 København V
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund,
6500 Vojens
e-mail: Bent.Karlsson1@outlook.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb den 31-05-2022

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Haderslev Kommune i klageportalen.

Haderslev Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Haderslev Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Christel Banke

Sagsbehandler
Haderslev Kommune

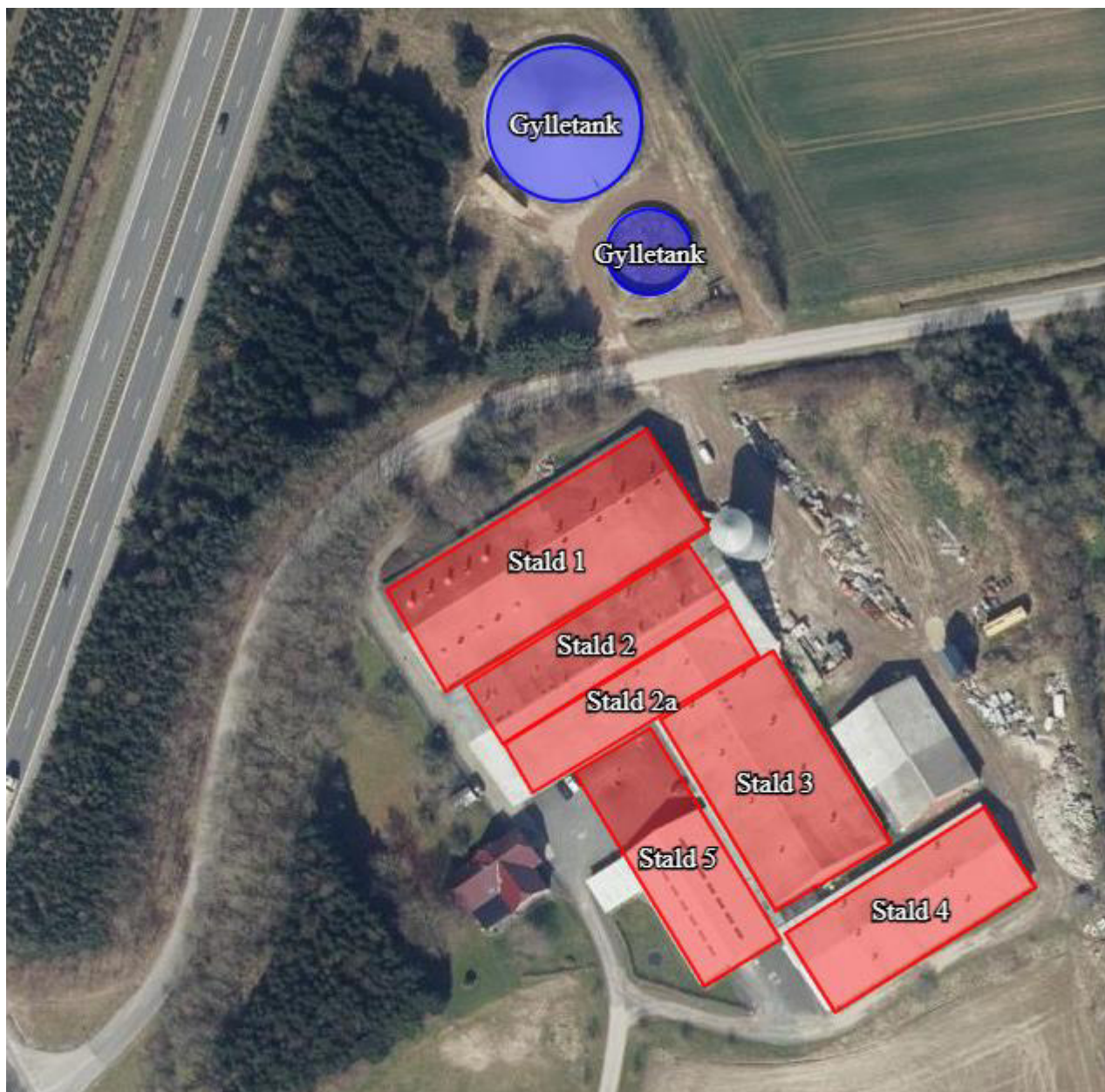

D. Kommunens bilag

Bilag 1 Situationsplan

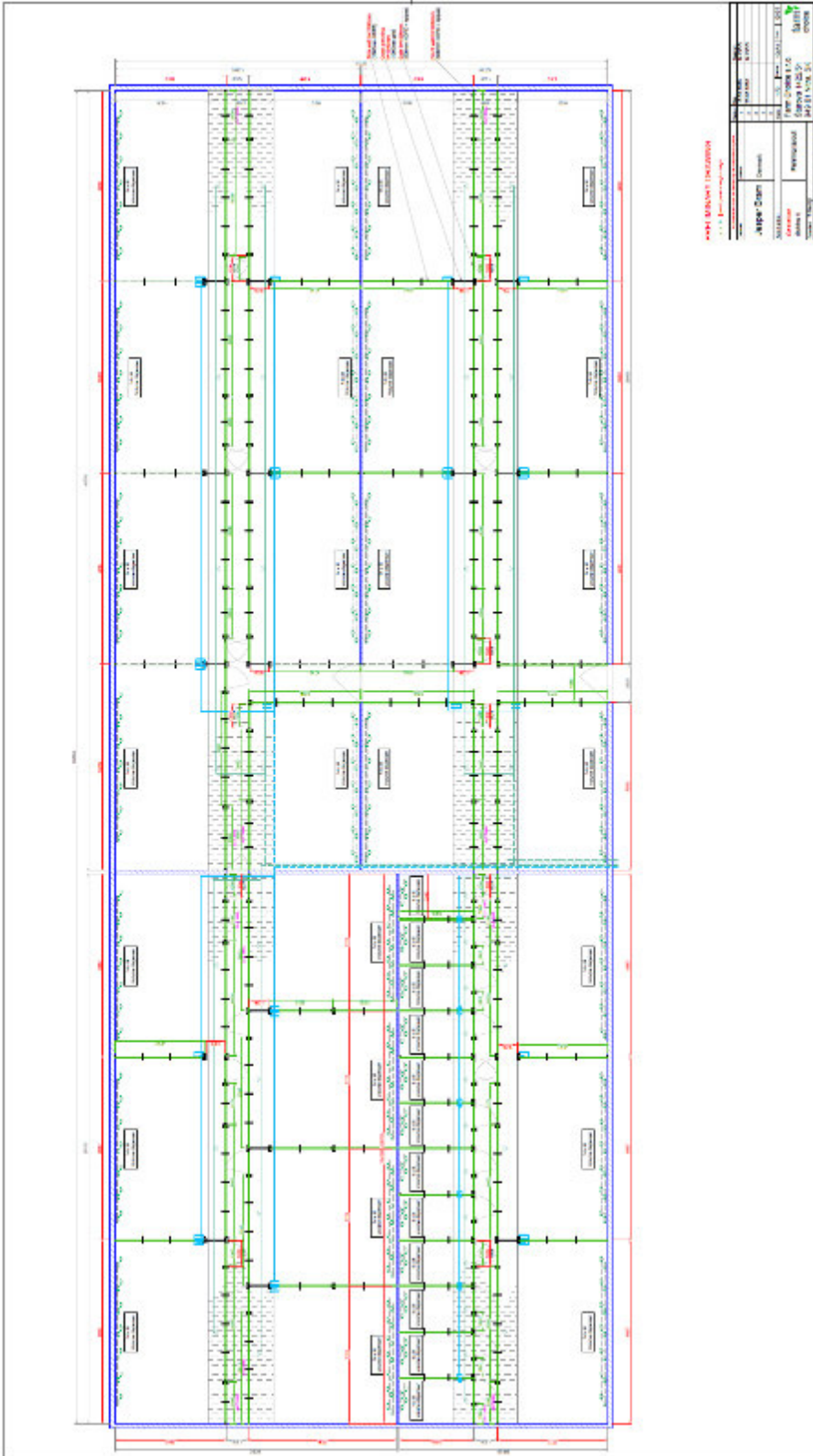

Situationsplan for Simmerstedvej 208A

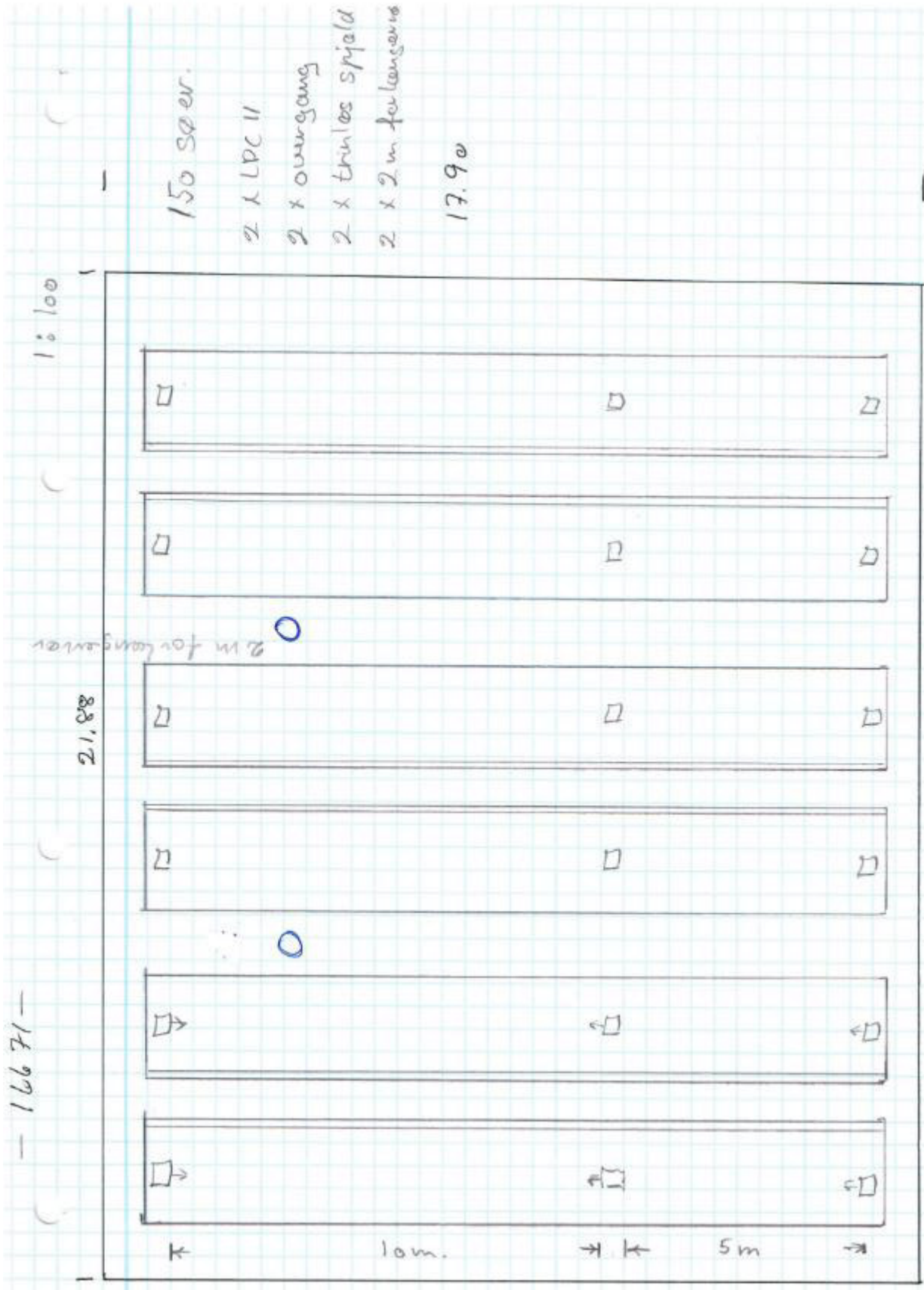

Situationsplan for Simmerstedvej 208A, fra husdyrgodkendelse.dk

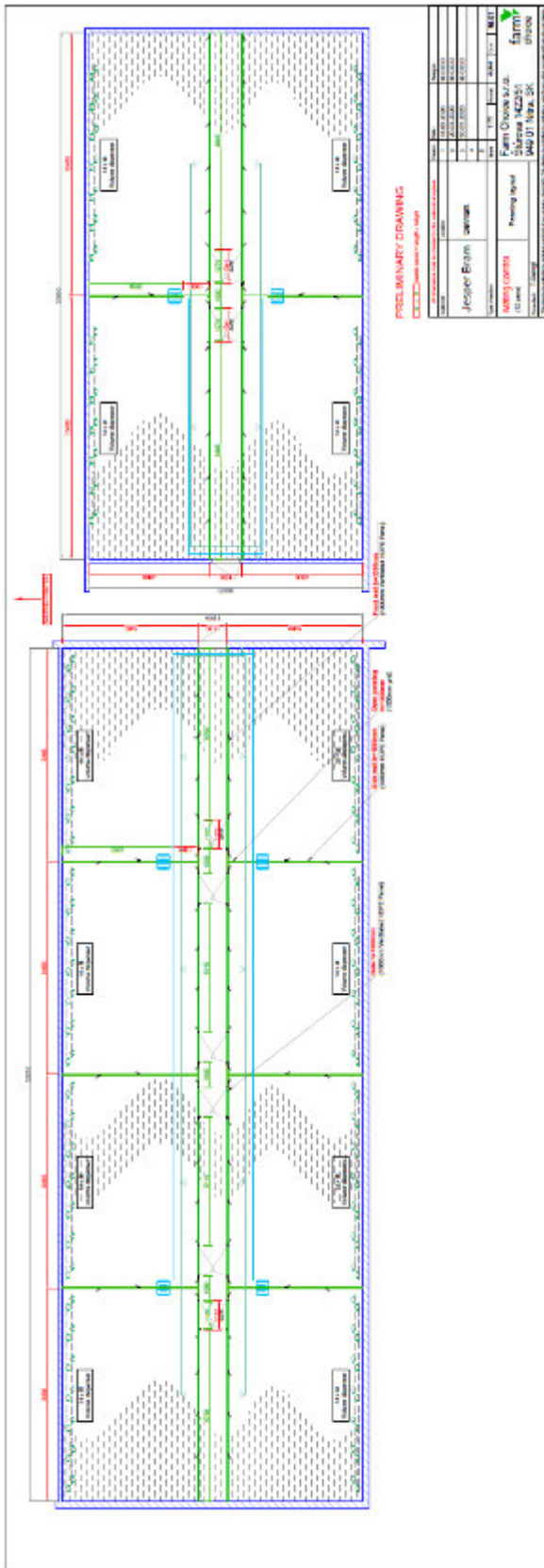
Bilag 2 Produktionsarealer

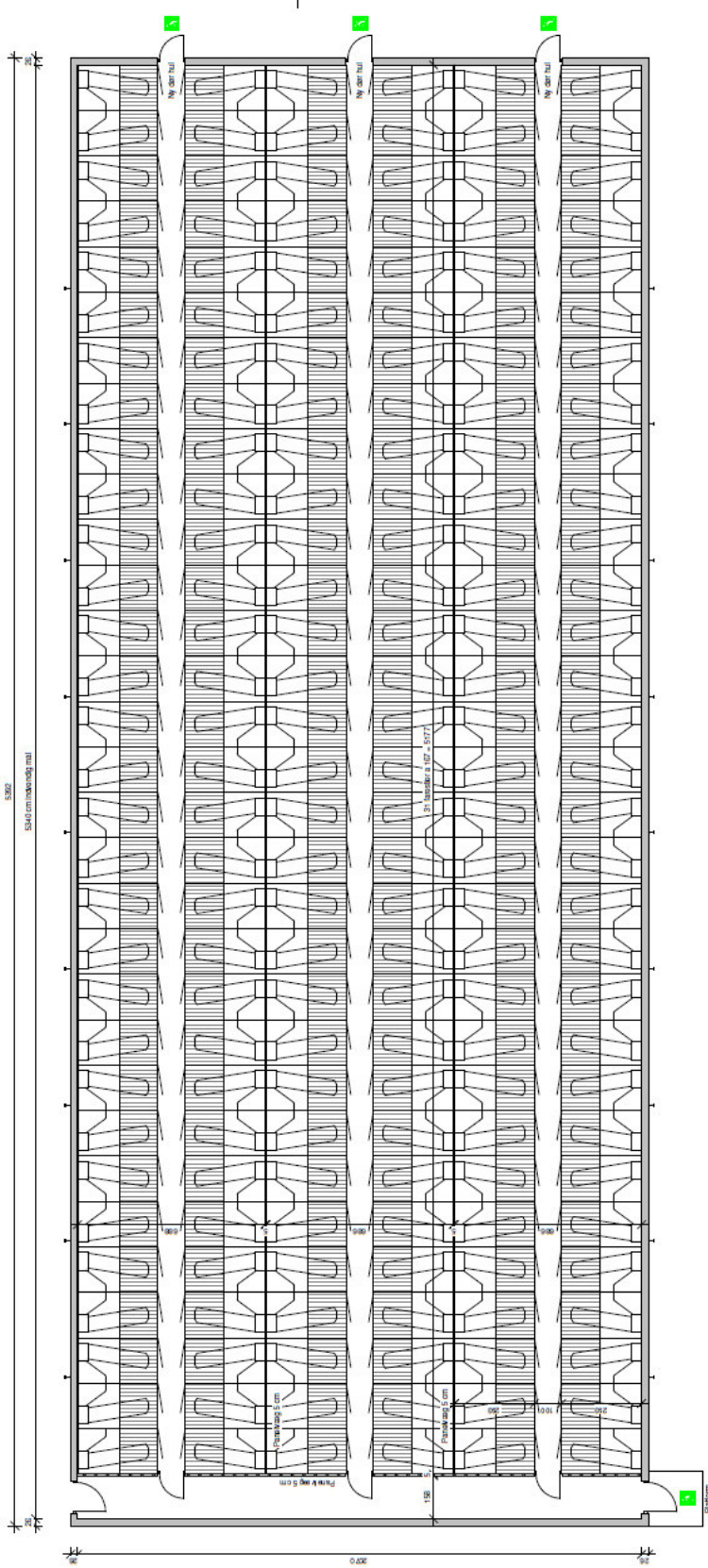
Stald 1

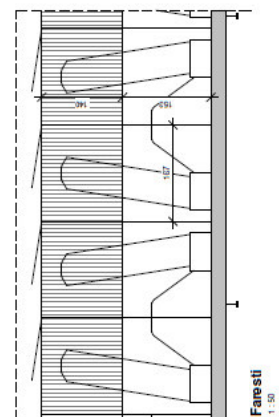
Stald 2

Stald 2a

02 Plan
1:100

KiargaardByg TOTALREPRISER	Salgstegning 28.03.2022 kl. 15.00 29.03.2022 kl. 15.00	Plan 1.10.1 KJP
	Plan nr.: 28.03.2022 kl. 15.00 29.03.2022 kl. 15.00	Plan nr.: 28.03.2022 kl. 15.00 29.03.2022 kl. 15.00
Projekt: Renovering af Faestestald Adresse: Simmerskovvej 288a, 6100 Haderslev Bygherre: Jesper Blomqvist Bram Tegning: Henrik Villumssen Dato: 20.03.22	Tegning: 10.07 Tegning: 10.07	Plan nr.: 28.03.2022 kl. 15.00 29.03.2022 kl. 15.00 Tegning nr.: 45.2174.3443 Tegning nr.: 45.2396.6800 Tegning nr.: 20.03.22

Stald 4

Bilag 3 Afløbsplan

Bilag 4 Høringssvar i forbindelse med partshøring

Udkast til miljøgodkendelse blev den 24. marts 2022 udsendt i partshøring på kommunens hjemmeside.

Haderslev Kommune har modtaget et høringssvar fra høringsberettiget. Høringssvaret er fremsendt med mail af 7. april 2022 til Teknik og Miljø og er gengivet nedenfor.

Sendt: 7. april 2022 13:23

Til: Teknik og Miljø <teknikmiljoe@haderslev.dk>

Emne: Simmerstedvej 208a.. Vedr udvidelse af svinehold, fra 4200 kvdm til ca 6000 kvdm... Det er næsten 50 % større.. Og mere svine gylle stank og mulige gylle udslip til skallebæk.. 😞

Jeg er imod udvidelse af So-fabrikken simmerstedvej 208a.

1. Hvor mange grise bliver der produceret årligt.?

2. Markskel bliver slettet i 100'er km vis... Markskel bliver også slettet op ad forretgårdvej, som hører til simmerstedvej 208, kan jeg se, til gylle sprednings marker... Ligeså omkring Sode biogas.. Som Bram også er (del) ejer af, skamferes landskabet og markerne omdannes til monokultur og svinefabrik gylle sprednings marker.

3. Men jeg kan allerede se, at bygge materialer er kørt ind, på adressen simmerstedvej 208. Så det er jo bestemt... "bliv hørt i Haderslev.. Og tie så stille"...(host.. Host.. Ligesom ude i Sode biogylle/Hejsager stank anlæg) Landbruget har eneret, på at få landskabet skamferet, slette vandhuller, slette markskel og sende metan gylle gasser op i atmosfæren.

4. I Sode blev der først givet lov til monster svine fabrik stalde og så blev biogas anlægget, desværre besluttet uden mulighed, for at ændre og trukket ned over hovedet, på den almindelige landsby borger, som gerne ville sidde i haven, uden stanken oppe i næsen fra døde d.. øhh Planter og gylle.

5. Hvis dammen og Haderslev fjord skal ren, så skal man ikke udvide svinerier tæt på bække m.m. Såsom skallebæk.

6. Min mor var med i protest gruppe i hejsager og Graup...der blev hørt NUL på deres.. "Bliv hørt i Haderslev"... Sode biogyllestankanlæggetsode, var allerede besluttet, inden høring blev lavet.

7. Området Graup/Hejsager var særligt værdifuldt landskaber.. Men det fik haderslev forvaltning, hamret en 8 hektar, biogas anlæg pæl igennem og markskel slettets i dusinvis.... Landbruget frem for alt...host.. Host.. ligesom vindmøller kastrup tiset.. Alt ska udnyttes til ekstremer.

Ansøgers bemærkninger til høringssvar

Ansøger har ingen kommentarer til høringssvaret.

Haderslev Kommunens bemærkninger til høringssvar

Høringssvaret er en indsigelse med 7 punkter, hvor der er spørgsmål og bemærkninger om antal producerede grise, marker, udspredding af gylle, lugt, byggematerialer, Sode Biogas, udvidelse tæt på Skallebæk m.m.

Punkt 1 – Antal grise

Det fremgår af ansøgers oplysninger, at der forventes et dyrehold på 1.800 søer.

Punkt 2 – Marker, markskel, udspredding af gylle, Sode Biogas

Udspredding af gylle reguleres jf. reglerne i bekendtgørelsen om anvendelse af gødning og ikke af miljøgodkendelsen.

Miljøgodkendelsen giver ikke mulighed for at regulere markskel og Sode Biogas indgår ikke i denne miljøgodkendelse for Simmerstedvej 208A..

Punkt 3 – Byggematerialer

Miljøgodkendelsen giver ikke mulighed for at regulere hvornår der køres byggematerialer ind til projekter på ejendommen.

Punkt 4 – Svinestald og biogas i Sode

Projekt om svinestald og biogas i Sode indgår ikke i denne miljøgodkendelse for Simmerstedvej 208A.

Punkt 5 – Udvidelse tæt på Skallebæk og holde Haderslev Dam og Haderslev Fjord ren

Med hensyn til placering, så fremgår det af miljøgodkendelsen, at udvidelsen ikke er i strid med afstandskrav til vandløb. Da ammoniakfordampning fra stalde kan påvirke den omkringliggende natur er dette vurderet i miljøgodkendelsen. Det er vurderet at naturområderne, og dermed også naturområder ved Haderslev Dam og Haderslev Fjord, ikke vil blive påvirket eller ændre tilstand som følge af projektet.

Punkt 6 – Biogas i Sode, protestgruppe i Hejsager og Grarup

Punktet er ikke relevant for denne miljøgodkendelse.

Punkt 7 – Området ved Grarup/Hejsager

Punktet er ikke relevant for denne miljøgodkendelse.

Samlet konklusion

Høringssvaret har ikke givet anledning til at Haderslev Kommune ændrer den samlede vurdering om miljøgodkendelse til Simmerstedvej 208A.

E. Miljøkonsekvensrapport til § 16 a stk. 2

Haderslev Kommune har gennemgået miljøkonsekvensrapporten "Ansøgningsbilag_simmerstedvej_ver2" fra ansøgning skema 218816 version 4 og har vurderet, at rapporten opfylder kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 4.

Det vurderes, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre projekter vil påvirke internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt.

Kravet om anvendelse af BAT vurderes at være overholdt, fordi kravene om emissionsgrænser for ammoniak og krav om begrænsning af anden forurening overholdes., jf. miljøkonsekvensrapportens redegørelser.

Ansøgning om miljøgodkendelse for

soholdet

Simmerstedvej 208a

6100 Haderslev

Datablad

Ansøger og ejer	Bram I/S Grarup Overby 31 6100 Haderslev jesper@bbram.dk
	Kontaktperson på miljø sagen: Jesper Bram Mobil: 2174 3443 Mail: jesper@bbram.dk
Husdyrbrugets adresse	Simmerstedvej 208a, 6100 Haderslev
CVR-nummer	33284837
CHR-nummer	94991
Kommune	Haderslev Kommune
Ejendomsnummer	5100007193
Matrikel-nr.	101, Lunding, Starup.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Roskammervej 8 Sodegade 12 Sodegade 19 Grarup Overby 31 Lundingvej 65 Vernsgårdvej 10 Bræråvej 35 Hyrup Bygade 7 Kabdrupvej 39 Småkærvej 70 Sodegade 16 Sverdrupvej 23 Sverdrupvej 21 Olufskærvej 45 Kronborgvej 18 Sparlund 40 Grarupvej 25
Biaktiviteter	Biogasanlæg
Ansøgningskema	218816

Konsulent	Miljø & Natur Landbrugsrådgivning – CVR 25914562 Jakob Altenborg Cand.Scient i biologi. jakob@miljoeognatur.dk , mobil 26259791 Byrumvej 30, 9940 Læsø
Ansøgning indsendt	24-04-2020

Forord

Miljøkonsekvensrapport

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Simmerstedvej 208a. Det ansøgte omfatter dyrehold i eksisterende stalde, hvor der sker ændringer af eksisterende klimastald, og der skal etableres en ny stald på 1160 m² og en gylletank overdækkes.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Ikke teknisk resumé

Ansøger (ejer) søger både om den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen på Simmerstedvej 208a, 6100 Haderslev, og om tilladelse til at ombygge klimastald til farestald, samt til udvidelse af maskinhus og efterfølgende ændring af hele bygningen til sostald. Der ændres også i andre stalde, men i det er kun i farestalden at der skal ændres på gulvprofilen. Ligeledes skal den sidste gylletank overdækkes.

Fleksibiliteten ved den nye godkendelsesordning består i at det er valgfrit hvor mange dyr der produceres og til hvilken vægt de produceres, så længe at produktionen overholder dyrevelfærdsreglerne.

Ejendommen er beliggende ca. 1500 m syd for Industriområde vest for Bramdrup, som er den nærmeste byzone i området. Nordøst for ejendommen ligger Moltrup i en afstand af ca. 1800 m som er nærmeste samlede bebyggelse, og nærmeste nabo ligger ca. 800 meter fra ejendommen.

Lugtdepositionerne i forhold til enkelt bolig (nabo), samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Det betyder, at der ikke vil være lugtgener fra produktionen ved naboer som følge af produktionen på ejendommen.

Der er i godkendelsen beskrevet forhold som støv, skadedyr, affald, lys og indkørselsforhold og hvorledes man vil sikre, at det ikke giver problemer i forhold til omkringboende. Ændringerne af produktionen i forhold til den nuværende produktion, skønnes det ikke at give anledning til øgede gener for omkringboende.

Fleksibiliteten giver mulighed for at kunne udnytte staldanlægget optimalt, og producere det antal grise anlægget giver mulighed for.

Beregningerne er foretaget, så der tages højde for de værst tænkelige emissioner af ammoniak og lugt ved evt. ændringer i staldene. For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik i forhold til at begrænse ammoniakfordampningen. Dette er i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. Grænserne er langt fra nået.

Datablad	2
Forord	4
Ikke teknisk resumé	5
B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	8
Tidligere godkendelser	8
Biaktiviteter	8
B.1 Indretning og drift af anlæg mm.	8
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.....	9
B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.	9
B.3 Forhold til andre husdyrbrug	10
B.4 Beliggenhed og omgivelser.....	10
Landskabs og planmæssige forhold	12
B.5 Ammoniakemission.....	14
Natur	14
B.6 Lugtemission	17
B.7 Emissioner og genepåvirkninger	18
Støj	18
Rystelser	19
Lys	19
Fluer og skadedyr	20
Støv	20
Øvrige emissioner	21
Transport.....	21
Egenkontrol.....	22
Ansøger har redegjort for følgende egenkontrol:	22
Risici og håndtering.....	23
B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug	24
Døde dyr	25
Spildevandsmængde.....	25
Energiforbrug	26
Vandforbrug	26
Reststoffer.....	27
Foder	27
B.9 Valg af BAT	27
B.10 Grænseoverskridende virkninger	28
IE-husdyrbrug	28
C.1 Foranstaltninger ved ophør.....	29
C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management.....	29

Management	29
BAT energi	30
BAT vand	31
BAT – råvarer	31
Samlet BAT-vurdering	32
C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer	32
Miljøkonsekvensrapport	33
D.1-a Udformning, dimensioner mm.....	33
D.1-b Forventede indvirkning på miljøet.....	33
Vandmiljø	33
Natur	34
Naboer/lugt	34
D.1-c Særkender.....	34
Risici og håndtering.....	35
Beskrivelse af risikominimering/BAT	35
D.1-d Væsentlige alternativer.....	36
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten.....	36
D.3 Kompetente ekspert	37

B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Tidligere godkendelser

- 20. november 2012 - § 12 godkendelse

Biaktiviteter

Ansøger ejer og driver ligeledes et biogasanlæg. Anlægget er særskilt godkendt.

B.1 Indretning og drift af anlæg mm.

Der er tale om en ejendom med hold af søer. Produktionsarealet udgør samlet 5979 m² nettoareal. Alle stalde er indrettet med delvist spaltegulv.

De enkelte staldafsnit er opdelt og opmålt efter om afsnittet er adskilt forureningsmæssigt fra andre afsnit. Herefter er anvendt staldenes nettoareal. Nettoarealerne er beregnet ved at udregne størrelsen på en sti og derefter beregne det samlede stiareal. Denne metode vurderes at give det mest korrekte nettoareal.

Nedenstående skema viser hvordan nettoarealet er fremkommet.

Stald navn	Dyretype og staldsystem	Areal ansøgt (m ²)	Areal Nudrift (m ²)	Areal 8-årsdrift (m ²)
Stald 1	Søer løsgående Delvist spaltegulv	1576	1184	1184
Stald 2	Søer Delvist spaltegulv	783	556	556
Stald 2a	Søer Delvist spaltegulv	567	593	593
Stald 3	Søer Delvist spaltegulv	1213	1111	1111
Stald 4	Søer Delvist spaltegulv	910	820	820
Stald 5	Søer Delvist spaltegulv	930	-	-

Ovenstående skema og samt indsendte staldtegninger, betyder desuden at efterfølgende kontrol kan udføres efter dette skema, sammenholdt med situationsplanen. Stald 5 er der ikke indsendt tegninger for. Og stald 3 har samme stistørrelse som stierne i stald 4. Antallet af farestier er på 248.

Nudriften er fastsat ud fra gældende miljøgodkendelse og Miljøstyrelsen gennemsnitlige produktivitet ved overholdelse af arealkrav, og for fare- og løbeafdelinger de faktisk mål på stierne. For polte og klimagrise anvendes der retningsgivende arealkrav på henholdsvis 0,7 m²/polt og 0,3 m²/smågris

Stald 1

690 stipladser til løse søer * 1,75 m²/so = 1207 m²
 448 stipladser polte * 0,7 m²/polt = 314 m²

Stald 2
240 stipladser søer * 1,75 m²/so = 420 m²
101 stiplads løbe søer * 1,79 m²/so = 181 m²

Stald 2a
101 stiplads løbe søer * 1,79 m²/so = 181 m²
102 stiplads fareso * 4,89 m²/so = 499 m²

Stald 3
248 stipladser fareso * 4,89 = 1213 m²

Stald 4
2730 stipladser klimagris * 0,3 m² = 820 m²

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Gyllebeholder er etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholder tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

I forbindelse med godkendelsen vil alle gyllebeholdere være overdækket.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Der er en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 5200 m³, som udgøres af to eksisterende gyllebeholdere på 1200 og 4000 m³. Det vurderes ud fra normtal 2019, at der under normale forhold produceres ca. 11.500 m³ husdyrgødning på ejendommen. Ejendommens husdyrgødning afsættes til ejers biogasanlæg, hvorfra det distribueres til ledig tankkapacitet på bedriftens ejendomme. Der er således tilstrækkelig opbevaringskapacitet på bedriften. Beregningen er foretaget med udgangspunkt 1800 søer.

Vurdering

Samlet vurderes gylleopbevaringen og håndteringen af gylle at leve op til BAT, herunder følges generel lovgivning på området hvilket omfatter det lovpligtige flydelag.

Ligeledes vurderes bygningerne størrelse og indretning at leve op til kravene til hold af søer.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Hele produktionen ændres til rent sohold. Ejer driver udover denne ejendom 17 andre ejendomme og den ansøgte ejendom er udelukkende erhvervet for produktionen af smågrise. I forbindelse med ændring af klimastald til farestald, kommer der til at mangle plads på ejendommen til løbesøer og drægtige søer. Derfor er der søgt om en udvidelse på ca. 1160 m² hvoraf produktionsarealet udgør 960 m². Ændringerne på ejendommen foretages for at kunne producere flest mulige smågrise til bedriftens øvrige enheder og derfor vurderes udvidelsen af være erhvervsmæssig nødvendig.

B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.

Der skal ombygges en klimastald til farestald på 1168 m². Der skal etableres en ny stald (stald 5) på 1160 m², hvoraf en del i dag er maskinhus. Derudover skal en eksisterende gylletank overdækkes..

Placeringen af bebyggelse fremgår af kortmaterialet i husdyrgodkendelse.dk, samt af indsendte situationsplan.

B.3 Forhold til andre husdyrbrug

Anlægget er hverken teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Bedriften driver udover den ansøgte ejendom 17 andre ejendomme med dyrehold. Der er ingen forureningsmæssig eller driftsmæssig sammenhæng mellem ejendomme. Alle ejendomme kan drives uafhængigt af hinanden.

B.4 Beliggenhed og omgivelser

I husdyrgodkendelse.dk er angivet afstande til naboer, skel, vej mm. jf. husdyrlovens §§ 6, 7 og § 8.

Afstande § 6

Område	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone eller sommerhusområde	1430 m	Industriområde v. Bramdrup	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	1310 m	Erhvervsområde Haderslev vest	50 m
Nabobeboelse	68 m	Forretgårdvej 25	50 m

Afstande § 8

Afstandskravene er vurderet i husdyrgodkendelse.dk. Såfremt at afstandskravet ikke er overholdt vil der være en beskrivelse af hvorfor, men i de tilfælde hvor afstandskravene er overholdt vurderes det ikke at være nødvendigt med yderligere beskrivelse.

Nærmeste...	Afstand meter	Afstandskrav	Afstandskrav overholdes	Beskrivelse
Enkelt vandindvindingsanlæg	1-5	25 m	Nej	Eksisterende boring, der søges om dispensation
Fælles vandindvindingsanlæg	1794	50 m	Ja	

Vandløb	155	15 m	Ja	
Dræn	➤ 15	15 m	Ja	
Sø	233	15 m	Ja	
Privat fælles vej/ offentlig vej	5	15 m	Nej	Fra stald 1
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25 m	Ja	
Beboelse på samme ejendom	9	15 m	Nej	Fra stald 2a. Dispensation søges
Naboskel	16	30 m	Nej	Fra ny farestald. Dispensation søges

Afstandene i § 8 er kun gældende for nye anlæg eller i forbindelse med udvidelser/ændringer, som medfører en forøget forurening.

Enkelt vandindvindingsanlæg

Stal 3, Stald 4 og stald 5 ligger indenfor 25 m af ejendommens vandboringer. Der er tale om eksisterende boringer og det vurderes at ombygningen af klimastalden og etablering af ny stald i maskinhuset ikke vil betyde større risiko for forurening af boringen, der naturligvis er sikret allerede i dag. Det er vurderet at den ansøgte placering af stalden er den bedste placering når der både tages hensyn til logistik på ejendommen og bevaringsværdigt landskab. Det vurderes at være hensigtsmæssigt, at foretage tilpasninger og ændring i eksisterende Stald 3 og Stald 4 samt at indrette ny Stald 5 i det eksisterende maskinhus, frem for at bygge nyt, der ville kunne overholde afstandskravet. Der søges derfor om dispensation for afstandskrav til boring på 25 m.

Afstand til beboelse på samme ejendom

Afstandskravet på 15 m til beboelse på samme ejendom er begrundet i hensynet til beboerne overfor lugt og skadedyr fra stalden. Tilpasninger i Stald 2a vil give en større risiko for disse gener. Det vurderes dog, at da der hidtil har være svineproduktion i den eksisterende Stald 2a samt at ansøger eller eventuelle lejere i stuehuset er klar over et fortsat dyrehold og muligheden for et større fremtidigt dyrehold i ny og eksisterende stalde, vil en forøgelse af generne ikke umiddelbart kunne skelnes fra det hidtidige. Det antages dermed, at vedkommende ikke vil opleve generne væsentligt anderledes end hidtil. Der søges derfor dispensation for afstand til beboelse.

Naboskel

Der er 16 meter fra stald 4 til skel. Det er beregnet at ændringen fra klimastald til farestald medfører et fald i lugtemissionen fra stalden og at ammoniakemissionen stiger. Der søges om dispensation for afstand til skel.

Afstand til vej

Den eksisterende Stald 1 ligger ud til Forretgårdvej og der er en afstand på ca. 5 m fra vejskel til staldbygningen og der er ca. 10 m til selve vejbanen. Stald 1 var i drift da der blev meddelt miljøgodkendelse i 2012 og tidligere. Afstandskravet på 15 m til offentlig vej og privat fællesvej er begrundet i hensynet til de trafikerende. Forretgårdvej går nord om Stald 1. Tilpasninger med henblik på rent sohold i den eksisterende Stald 1 er erhvervsmæssigt nødvendig for den planlagte drift. Staldens faktiske placering og vejens forløb vil være som hidtil og tilpasningerne i stalden vil ikke medføre ændringer i det synsmæssige indtryk og der vil ikke være ændringer i oversigtsforholdene for trafikerende. Der søges derfor dispensation for afstand til vej.

Nærmeste sårbare natur er ligeledes angivet i husdyrgodkendelse.dk.

Afstande til nærmeste naturområder er følgende:

Naturkategori	Afstand meter	Beskrivelse	§7 afstand overholdt
Kategori 1 natur	3444		Ja (mindst 10 m)
Kategori 2 natur	2442	Overdrev	Ja (mindst 10 m)
Kategori 3 natur	181	Overdrev	-

Vurdering

Som det fremgår af ovenstående, er alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 overholdt, og der foretages derfor ikke yderligere vurdering i det er foretaget i forbindelse med fastsættelse af afstandskriterierne.

Landskabs og planmæssige forhold

Ejendommen er beliggende i et område der i følge kommuneplanen er omfattet af en række forskellige retningslinjer. I nedenstående tabel fremgår hvilke retningslinjer der gælder.

Området er præget af landbrugsproduktion.

Anlægget er placeret inden for følgende områder og zoner:

(Kommuneplan 2017-2028)	Ja	Nej
Bevaringsværdige landskaber	x	
Uforstyrrede landskaber (Stille- og mørkeområde)		x
Større sammenhængende landskaber		x
Værdifulde Geologiske områder		x
Kystnærhedszonen		x
Værdifulde kulturarvsområder		x
Kulturhistorisk bevaringsværdi		x
Værdifulde landbrugsområder	x	
Store husdyrbrug		
Økologiske forbindelser		x
Potentielle økologiske forbindelser		x
Naturbeskyttelsesområder		x
Potentielle naturbeskyttelsesområder		x
Natura2000		x
Skovrejsning		x
Lavbundsareal		x
Kirkebyggelinjer		x
Skovbyggelinjer		x
Strand-, Sø- og Å-beskyttelseslinjer		x
Beskyttede sten- og jorddiger		x

Klitfredning		X
Fund og fortidsminder (Totalliste med både fredede og ikke-fredede. Kun beskyttelseslinjerne indgår i KP. Selve fortidsminderne er en statslig opgave.		X

Ifølge Haderslev Kommunes kommuneplan er følgende gældende for udpegningerne:

Særlige værdifulde landbrugsområder

Retningslinje

I områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder, skal landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.

Redegørelse

Landbrugsjord er en begrænset ressource til fødevare- og energiproduktion, og derfor er det vigtigt i videst muligt omfang at sikre den værdifulde landbrugsjord mod anden anvendelse.

Det er derfor Trekantområdets mål at skabe klare rammer for en bæredygtig udvikling af landbrugserhvervet. I den forbindelse skal der skabes den nødvendige balance mellem investeringssikkerhed og udviklingsmuligheder for landbruget over for hensyn til natur, miljø og naboer samt byudvikling.

Det overordnede formål med de særligt værdifulde landbrugsområder er derfor at udpege arealer, der fastholdes til landbrugsformål for at sikre produktionen af:

- Afgrøder, herunder specialafgrøder under hensyntagen til bl.a. jordbund, arrondering, vanding og klima.
- Husdyr under hensyntagen til mulighed for forsyning og afsætning af foder, energi og gødning m.v.

Trekantområdets udgangspunkt er, at de arealer, der i dag bruges til landbrugsformål, er værdifulde. Der er imidlertid en række andre arealinteresser, der har indflydelse på brugen af landbrugsjorden, hvilket bevirker, at landbrugets interesser ikke altid kan vægtes højest.

Bevaringsværdige landskaber

Retningslinje

De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Hvor byggeri tillades, må det ikke forringe de visuelle, kulturhistoriske, geologiske eller oplevelsesmæssige værdier. Hvor byggeri eller anlæg tillades, skal byggeriet besidde en høj arkitektonisk kvalitet, og samspillet med landskabet prioriteres højt.

For bevaringsværdige landskaber skal der ved etablering af større byggeri og større anlæg uden for de udpegede områder tages hensyn til, at dette ikke forringer de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de udpegede områder.

Redegørelse

Bevaringsværdige landskaber er områder, der er udpeget for at beskytte f.eks. synlige geologiske formationer, særlige udsigtsforhold, kulturhistoriske spor eller særlige karakteristiske landskabstræk.

De bevaringsværdige landskaber er sårbare overfor større tekniske anlæg, som veje, el-ledninger og råstofindvinding samt fra enkeltstående byggerier, tekniske anlæg og arealanvendelser som gylletanke, siloer, vindmøller og store produktionsanlæg.

De bevaringsværdige landskaber er ikke alene sårbare over for større byggerier og anlæg inden for de udpegede områder, men også større byggerier og anlæg uden for områderne kan give en påvirkning ind i landskabsområderne. Alt efter anlæggenes størrelse og placeringen i forhold til terræn- og udsigtsforhold kan de være synlige over lang afstand og påvirke oplevelsen af de bevaringsværdige landskaber. Derfor skal der ved stillingtagen til ansøgninger om større byggerier og større anlæg i naboområderne til de bevaringsværdige landskaber tages hensyn til, at disse ikke forringer de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de udpegede bevaringsværdige landskaber.

Udviklingen i jordbrugserhvervene, især udvidelse af husdyrhold, er årsag til markante forandringer i landskabet. Mest synlige er de nye store staldbygninger og mange mark-sammenlægninger, som har medført nedlæggelse af diger, hegn og markveje. For at kunne tage mest muligt hensyn til landskabet er det derfor vigtigt at belyse de lokale landskabelige forhold nøje, inden man placerer disse anlæg.

Inden for de seneste år er der sket en vis byspredning i de bevaringsværdige landskaber. Bl.a. bidrager erhvervsbyggeri langs motorvejene til, at byens boligområder mister forbindelsen til bynære friluftsområder og slører grænsen mellem by og land. Her er der brug for nytænkning. I stedet for at forbruge de eksisterende bevaringsværdige landskaber kan der f.eks. skabes nye landskaber eller grønne kiler, der kan forbinde byområderne og den bynære natur.

Hvor anlæg og byggeri nødvendigvis skal tillades, er det vigtigt, at der i hvert enkelt tilfælde tilvejebringes den bedst mulige løsning, i såvel arkitektonisk henseende som med hensyn til samspil med landskabet. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der ved opførelse af større bygninger og større tekniske anlæg i det åbne land tages de nødvendige landskabelige og arkitektoniske hensyn.

Vurdering

Projektet omfatter nybyggeri på ejendommen. De ansøgte placeringer af nyt byggeri i tilknytning til eksisterende bygning, hvor den nye stald 5 nærmest absorberes af den eksisterende bygningsmasse, betyder at de bygningsmæssige ændringer tager højde kommuneplanens retningslinjer for bevaringsværdige landskaber. Det er derfor vurderes ikke at være relevant foretage yderligere vurdering af ejendommens placering i landskabet.

Samlet vurdering

Produktionen overholder alle afstandskrav. Påvirkningen af området i relation til visuelle udtryk mm. vurderes med baggrund i placeringen af bygningerne ikke at være af væsentlig anderledes karakter, og projektet vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens rammer. Det vurderes derfor ikke relevant at foretage yderligere vurdering af ejendommens placering i landskabet.

B.5 Ammoniakemission

Den totale ammoniakemission fra ejendommen udgør 6027 kg N/år, hvilket 1803 kg N/år højere end den tilladte drift og 1607 kg N/år højere i forhold til 8-årsdriften.

Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare kategori 1 og 2 naturtyper i området.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D), beliggende <i>inden</i> for Natura 2000-område og omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende <i>inden</i> for et Natura 2000-område og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Max. totaldeposition (afhængig af antal husdyrbrug i nærheden* af naturområdet): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D) beliggende <i>uden</i> for internationale naturbeskyttelses-områder: Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha samt overdrev over 2,5 ha der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 .	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 men som er beliggende uden for Natura 2000-områder, samt ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha og mere end 20 m brede.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

*Antallet af husdyrbrug i nærheden for kategori 1-natur, opgøres som en summering af:

- 1) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år inden for 200 m,
- 2) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år inden for 200-300 m,
- 3) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 m,
- 4) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 m, og
- 5) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Nedenstående skema viser depositionen til de forskellige naturkategorier som totaldeposition (kategori 1 og 2 natur) og som merdeposition (kategori 3 natur). Såfremt bekendtgørelsens afskæringskriterier som angivet i skemaet ovenfor ikke er overholdt vil det enkelte punkt efterfølgende blive beskrevet yderligere og vurderet. Er kriterierne overholdt vil der ikke blive foretaget yderligere vurderinger.

Naturkategori	Kumulation	Totaldeposition Kg N/ha/år	Merdeposition Kg N/ha/år	Vurdering
Kategori 1 natur	1	0,0	-	Nærmeste kategori 1 natur ligger over 3,4 km væk. Produktionen medfører deposition i området på 0,0 kg N/ha/år og bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 1 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området. Kumulations er ligeledes vurderet.
Kategori 2 natur		0,0	-	Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. 2,4 km væk. Bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 2 natur overholdes. Det

				vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området.
Kategori 3 natur		Op til 2,5	Op til 0,7	Nærmeste kategori 3 natur ligger vest for ejendommen i form af et overdrev. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør 0,7 kg N/ha/år, og bekendtgørelsens afskæringskriterier for kategori 3 natur er dermed ikke overholdt.
Øvrige § 3 områder		Op til 3	Op til 1	Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør op til 1 kg N/ha/år. Dermed overholdes bekendtgørelsens afskæringskriterier til kat. 3 natur også her, og det vurderes at de ikke sker en påvirkning af området.

Beskyttede arter

Dyr og planter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og bedriftens arealer. På baggrund af Faglig Rapport nr. 635, 2007 "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt Videnskabelig Rapport nr. 50, 2013 "Overvågning af arter 2004-2011" fra Nationalt Center for Miljø og Energi, vurderes det at følgende bilag IV-arter kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og udbringningsarealerne.

Navn	Registreret forekomst	Udbredelsesområde
Odder		X
Markfirben		X
Stor vandsalamander	X	
Spidssnudet frø		X
Arter af flagermus		X

Arter der kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted omkring anlægget.

Den nærmeste sø med mulighed for bilag IV-arter (stor vandsalamander, løvfrø og spidssnudet frø) ligger i en afstand af ca. 225 m syd for anlægget. Der er ikke registreret bilag IV arter i søen.

Syd for ejendommen i en afstand af ca. 1100 m er der registreret stor vandsalamander. Totaldepositionen af ammoniak kan beregnes til 0,0 kg N/ha/år.

For de øvrige arter gælder at der ingen aktuelle registreringer er af arterne i området, jf. oplysninger på Naturdata gennem Danmarks miljøportal.

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Vurdering

Ejendommen overholder alle afskæringskriterier i bekendtgørelsen og det vurderes, jf. forarbejderne til udarbejdelse af afskæringskriterier, at produktionen ikke medfører en påvirkning af den omkringliggende natur.

Ligeledes gælder at det er vurderet at produktionen ikke vil medføre en påvirkning af beskyttede arter, da der er langt til de nærmeste habitater og påvirkningen af disse habitater er minimal. Det vurderes at tilstedeværelsen af stor vandsalamander og løvfrø er foreneligt med den produktion der er på ejendommen og det forhold at der gives en tilladelse på ejendommen vil ikke medføre en øget påvirkning af arten.

B.6 Lugtemission

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra stalden. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med arbejde med husdyrgødning og udbringning heraf.

Lugtemissionen i nudrift og ansøgt drift er beregnet i IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. og er angivet i skemaet herunder:

	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)
Nudrift	28123	61231	28123	61231
Ansøgt drift	32039	65182	32039	65182
Stigning	3916	3951	3916	3951

Som angivet i tabellen sker er der stigning af lugt fra produktionen i forbindelse med godkendelsen.

Lugtemission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtemission er inkluderet i beregningerne.

Der er ligeledes foretaget beregninger af lugtpåvirkningen til husdyrbrugets nærmeste naboer i www.husdyrgodkendelse.dk. Den beregnede geneafstand for områdetyperne nabobeboelse, byzone og samlet bebyggelse fremgår af nedenstående tabel:

Bebyggelse	Kumulation Antal	Model	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet afstand til bebyggelse (m)	Genekriterie overholdt
Simmerstedvej 215 (enkelt bolig)	0	FMK	179	864	Ja
Møllesvinget 52 (samlet bebyggelse)	0	Ny	402	1779	Ja
Bramdrup (byzone)	0	FMK	566	1578	Ja

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Kumulation er vurderet, men der ligger ikke andre boliger indenfor ovenstående kumulationskriterier.

Boligerne på ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande.

Vurdering

Produktionen overholder bekendtgørelsens lugtgenekrav, og det vurderes på den baggrund at driften af ejendommen kan fortsættes uden det vil medføre særlige lugtgener i området.

B.7 Emissioner og genepåvirkninger

Støj

Beskrivelse af støjkluder

Der kan forekomme støjkluder fra:

- Foderanlæg og kompressor
- Ventilation
- Transport til og fra ejendommen
- Periodevis støj i forbindelse med markdrift

Driftsperiode for støjkluder

Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 7-18. Dog med undtagelse af den periodevis markdrift, hvor virksomheden er afhængig af vejret.

Der anvendes hjemmeblandet tørfoder og der er automatisk fodring 4-6 gange pr. dag. Foderet blandes på anden ejet ejendom og transporteres dagligt til ejendommen. Kompressoren er afskærmet således at støjen reduceres.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene. Ventilationen renholdes for både at reducere elforbruget og for at reducere støj.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Tiltag mod støjkluder

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Vurdering

Det vurderes at ejendommens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, ikke overskrider Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj, og den ansøgte drift af ejendommen kan ske uden væsentlig gene for omkringboende.

Rystelser

Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10⁻⁶ m/s²) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997,

Anvendelse	Tidspunkt	Vægtet accelerationsniveau L _{aw} i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	Hele døgnet	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	18-7	75
Børneinstitutioner og lignende	I åbningstiden	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	7-18	80
Kontorer, undervisningslokaler og lignende	Hele døgnet	80
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85
Kontorer og tilsvarende lokaler i erhvervsbebyggelse, hvor der foregår følsomme aktiviteter	Hele døgnet	80

Anvendelse	Tidspunkt	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet lydtryksniveau dB
Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende	18-7	20	85
	7-18	25	85
Kontorer, undervisningslokaler, og lignende støjfølsomme rum	Hele døgnet	30	85
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	35	90

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

Vurdering

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne, og det vurderes at grænseværdierne overholdes til alle områder nævnt i ovenstående tabeller.

Lys

Lysforhold

Belysning af anlæg: Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer, samt fra udendørsbelysning ved foderindlevering.

Lyset i staldene er tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Lyset vil udelukkende være tændt på det niveau som enten er foreskrevet af anden lovgivning eller i det omfang det er nødvendigt i forbindelse med ophold i staldene.

Udendørsbelysning vil være tilkoblet bevægelsessensorer eller automatisk slukning.

Vurdering

Det ansøgte projekt vil ikke medføre væsentligt ændring af belysning i forhold til nudriften. Det forventes ikke, at ejendommens belysning vil påvirke omgivelserne i negativ retning.

Fluer og skadedyr

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Der anvendes rovfluer.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer.

Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 611 af 23. juni 2001). Der er fast aftale med privat bekæmpelsesfirma.

Vurdering

Det vurderes, at der med ovenstående udføres en effektiv og tilfredsstillende flue- og skadedyrsbekæmpelse.

Støv

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg. Der er overbrusning i alle stalde som reducerer støvproduktionen.

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje ved staldanlæggene, endvidere vil der være en mindre støvgene ved transport af foder.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Der vil i det daglige være fokus på at minimere støvgener udenfor husdyrbruget, og i forbindelse med færdsel på ikke befæstede veje, vil der være særligt fokus omkring ejendommen beliggende nær ved vejene.

Vurdering

På baggrund af beliggenheden til de umiddelbare naboer syd for produktionen og husdyrbrugets fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering samt transporter, vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne som følge af støv.

Det vurderes ligeledes at anvendelsen af overbrusning til støvreduktion er tilstrækkeligt til at binde støv fra foder og strøelse, således at ejendommen lever op til § 48 vedr. krav til støvreduktion.

Øvrige emissioner

Udover ovennævnte emissioner vil der være emissioner af NO_x, CO₂ og SO₂. Disse emissioner stammer bl.a. fra afbrændning af fossile brændstoffer til opvarmning og til drift af maskiner. Der vil desuden være svovlforbindelser fra staldene. Det gælder for disse emissioner at udledningerne reguleres af national lovgivning og krav til effektivitet af motorer mm. På landbruget er man naturligt interesseret i at hjælpe klimaet så meget som muligt og derfor holder man sig orienteret om alternative opvarmning metoder og evt. overgang til eldrevne redskaber.

Vurdering

Det vurderes at man på ejendommen overholder de gældende regler på området.

Transport

Transporter	Før godkendelse	Efter godkendelse
	Antal/ år	Antal/ År
Transport af foder	60	365
Halm	-	40
Afhentning søer	52	52
Transporter smågrise	50	75
Afhentning af døde dyr	52	52
Transport til biogas	-	290
Udbringning husdyrgødning - gylle	210	368
Affald	52	52
Samlet	476	1294

Vurdering af transportveje til og fra ejendommen

Alt transport til og fra ejendommen foregår af Simmerstedvej og Forretgårdvej, hvor der i umiddelbar nærhed af ejendomme findes en anden beboelse. Denne ejendom er ejet af ansøger og desuden ligger boligen væk fra den primære færdselsretning som er til venstre (vestlig retning) fra til og fra kørslen til ejendommen. Der er opmærksomhed på at tage hensyn til naboer, og der bliver almindeligvis henstillet til maskinstation og andre aktører at de skal være opmærksom på nabobeboelser. Der kan forekomme gyllekørsel mm. langs andre veje, hvor der ligger beboelser, og her vil der være opmærksomhed omkring transporten, hvilket omfatter henstillinger til maskinstation om at reducere fart og om at udvise generelt hensyn til naboer.

Størstedelen af transporterne er af gylle, foder og afhentning af dyr. Samlet set forventes der en stigning i antallet af transporter med det ansøgte projekt.

Transporterne forventes hovedsageligt at foregå på hverdage inden for normal arbejdstid, dvs. kl. 6-18, men kan til tider foregå i aften- og nattetimerne. Transport til og fra husdyrbruget vil altid foregå ved hensynsfuld kørsel. Derudover tilstræbes, at al tung transport gennemføres på hverdage inden for normal arbejdstid.

I højsæsonen for gyllekørsel kan der køres uden for normal arbejdstid, men dette vil foregå under hensyntagen til naboernes nattesøvn, så kørsel tæt på naboerne så vidt muligt ikke foregår senere end kl. 22 eller tidligere end kl. 6 på hverdage og ikke senere end kl. 23 og tidligere end kl. 8 i weekender og på helligdage.

Vurdering

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug er det muligt at regulere trafik internt på bedriften og ved ind- og udkørsel. Det gælder hvis trafikken giver anledning til gener for naboer tæt på ejendommen, eller f.eks. hvis oversigtsforholdene ved udkørsel til offentlig vej vurderes, at kunne give anledning til farlige situationer for trafikken.

Der kan ikke stilles vilkår til trafik på offentlig vej, som lovligt kan anvendes til kørsel med den type køretøjer, der anvendes til drift af husdyrbrug. Her er det vejmyndighedernes vurdering om der er et generelt problem, som skal tages hånd om. Det kunne f.eks. være vejens bæreevne, der ikke kan holde til særligt tunge køretøjer. Natur- og Miljøklagenævnet har i en tidligere klagesag fastslået: ” *Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke ved husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning, og afgøres af relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.*”

Da der er tale om gode til- og frakørselsforhold til ejendommen, vurderes det på den baggrund, at transporter til og fra ejendommen ikke medfører væsentlige gener for de omkringboende.

Det vurderes ligeledes at til og frakørselsforholdene til ejendommen er gode, da der kun ligger en bolig nær ved vejen i umiddelbar nærhed af ejendommen.

Samlet vurderes at ejendommen håndterer transport til og fra ejendommen ansvarligt og med fokus på at skabe så få gener som muligt.

Egenkontrol

Ansøger har redegjort for følgende egenkontrol:

- Gødningsbeholdere følger reglerne for kontrol minimum hvert 10. år
- En gang årligt udarbejdes ”Gødnings- og husdyrindberetning”,
- Overvågning af vand og strømforbrug
- Dokumentation for fasefodring og anvendelse af fytase
- Miljøledelsessystem
- E-kontrol 4 gange om året
- Gyllekøling
  - Der indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol vil som minimum bestå af følgende:
    - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse, aflæsning og registrering af driftstimer.
  - Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 7 dage.
  - Registreringen fra logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes. Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Risici og håndtering

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb fra frose marker eller efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Afløb er afblændet så gylle ikke kan løbe i dræn
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Der opbevares ingen pesticider på ejendommen.

Oplag af olie og andre kemikalier

Der er ingen olietanke på ejendommen.

Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

Øvrige risikoelementer håndteres ansvarligt og med fokus på at undgå utilsigtede skader på miljø og omgivelser.

B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug

Der forventes en affaldsproduktion der er proportionel med virksomhedens størrelse og type.

Da der er tale om et IE-brug, så skal affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages (fremgår af § 35 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Det betyder, at beskrivelsen skal illustrere, hvordan affaldshåndteringen på husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet jf. Miljøbeskyttelseslovens § 6 b. Heraf fremgår det at affaldsforebyggelse og -håndtering skal ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Haderslev Kommune. Dagrenovation samt pap og papir fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning. Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares i container, og afleveres på den kommunale modtagestation løbende.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i servicerum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsregulativer, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Ejendommen skal overholde Haderslev Kommunes erhvervsregulativ og bortskaffelse skal ske i overensstemmelse med dette. Endvidere er ejendommen omfattet af reglerne i Affaldsbekendtgørelsen. Farligt affald skal i henhold til Haderslev Kommunes regulativ for erhvervsaffald bortskaffes til godkendte modtageanlæg og transporten af farligt affald skal ske af godkendte transportører.

I henhold til bekendtgørelse om affald, kan op til 200 kg farligt affald pr. år afleveres på Genbrugspladsen, men større mængder skal afhentes via en godkendt transportør. Kvitteringer på korrekt bortskaffelse for affaldstyper under kategorien "farligt affald" skal gemmes i mindst 5 år og skal kunne forevises, når kommunen beder om det. Virksomheder kan aflevere samme fraktioner som borgere, dvs. at virksomheder nu kan aflevere op til 10 asbestplader om året, men virksomheder kan fortsat ikke aflevere landbrugsplast og medicin fra landbrug og andre fraktioner, som almindelige borgere ikke har.

Følgende må ikke afleveres på genbrugspladsen:

- Medicinrester - Leveres til godkendt modtager af farligt affald

- Kanyler - Leveres til godkendt modtager af farligt affald
- Landbrugsplast - Leveres til godkendt modtager,
- Udtjente maskiner og udstyr – Skrothandler

Afhentning af farligt affald, der ikke modtages på genbrugspladsen skal ske af godkendte transportører. Ejendommen er tilmeldt Haderslev Kommunes ordning for dagrenovation. Affaldet består hovedsageligt af husholdningsaffald.

Farligt affald og risikoaffald i form af sprøjter og medicinrester opbevares i container. Kanyler og glas opbevares i spand med låg og afleveres til godkendt modtager.

Olie, spildolie og kemikalieaffald opbevares i tætte tromler med låg e. lign.

Erhvervsaffald bortskaffes i overensstemmelse med kommunens regulativ for erhvervsaffald. Der er indført miljøledelse på ejendommen, hvor også affaldshåndtering er beskrevet.

Vurdering

Det vurderes at ejendommen lever op til affaldshierakiet og til affaldsregulativerne for Haderslev Kommune.

Døde dyr

Døde dyr overdækkes med kadaverkappe og smågrise opbevares i container indtil de afhentes af destruktionsanstalt, DAKA. Afhentning sker løbende. Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr opbevares på en plads ved gyllebeholderne.

Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt.

Kemikalier generelt

På ejendommen forekommer ingen opbevaring af klinisk / medicinsk affald (sprøjter medicinrester m.v.), idet dette medtages/bortskaffes af dyrlæge eller gennem den kommunale modtagestation. Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ eller via dyrlæge.

Pesticider

Der er ingen opbevaring af pesticider på ejendommen.

Oliekemikalier

Der er ingen olietank på ejendommen.

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år efter godkendelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	500 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra beboelse	200 m ³	Nedsivning	TRIX tank

Beskrivelse af spildevandstilledning

500 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Sanitært spildevand ledes septiktank og nedsivning.

Tagvandet samles og udledes til dræn.

Energiforbrug

Energi

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Elforbrug	260.000 kwh	350.000 kwh
Opvarmning stald	Halmfyr	Halmfyr
Dieselolie	0	0

Elforbruget i svinestalden går primært til belysning og drift af teknisk udstyr, herunder foder og gyllepumpning samt gyllekøling.

Energibesparende foranstaltninger

Når der i anlægget udskiftes lysarmaturer sikres det, at der i det omfang det er foreneligt med biologiske forhold, at der vælges mellem de mest energibesparende systemer. F.eks. LED-belysning.

Vandforbrug

Vand

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Årligt forbrug af drikkevand	5900 m ³	7.400 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	500 m ³	500 m ³

* Drikkevandet er beregnet ud fra standard normer for vandforbrug i "Håndbog i driftsplanlægning 2015"

Vandforbruget svarer nogenlunde til normen.

Bedriften forsynes med vand fra egen boring. Der forventes stigning i vandforbruget i forbindelse med godkendelsen. Beboelse forsynes med offentlig vand.

Vandbesparende foranstaltninger

Drikkevandsinstallationerne på bedriften efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild.

Eventuelle lækager i systemet identificeres straks og repareres hurtigst muligt.

Reststoffer

Udbringning af husdyrgødning bliver foretaget efter de gældende generelle regler ift. indhold af fosfor, kvælstof og zink. Gyllen vil i øvrigt indeholde vand og fodersplid mm. Disse forhold er der i de generelle regler taget højde for og det vurderes derfor at udbringningen af gylle lever op til disse generelle regler.

Foder

Der anvendes hjemmeblandet foder. Foder leveres dagligt til ejendommen som færdigfoder. Mht. støv mm. fra foderproduktionen er dette behandlet særskilt under støv.

Der anvendes tørfoder på ejendommen og udfordringen sker 2-6 gange om dagen.

Der sikres effektiv fodring gennem foderets sammensætning og løbende foderkontroller, således at fodringen stemmer overens med dyrenes behov. Derudover er sundhedsstyring vigtig for en effektiv produktion med lavest muligt forbrug af foder- og hjælpestoffer. Der anvendes fasefodring på ejendommen, og der tilsættes fytase til foderet. Fytase medfører en bedre optagelse af fosfor fra foderet og dermed mindre fosfor i gyllen.

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet. Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

Vurdering

Det vurderes at foderforbrug og tiltag i øvrigt vedr. foder lever op til en produktion af den ansøgte størrelse.

Samlet vurdering af affalds- og ressourceforbrug

Virksomheden er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen og Haderslev Kommunes Affaldsregulativ for erhverv. Virksomheden oplyser, at reglerne efterleves.

Det vil sige, at

- Dagrenovationslignende og forbrændingseget affald bortskaffes til forbrænding.
- Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares, så vindflugt undgås.
- PVC-affald frasorteres og bortskaffes korrekt.
- Klinisk risikoaffald som kanyler, medicinflasker og lignende opbevares forsvarligt i egnet emballage

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand:

- Farligt affald opbevares, så det ikke kan løbe til jord, grundvand eller overfladevand og beskyttet mod vejrlig. Tanke er sikret mod påkørsel.

Det vurderes, at der er redegjort for et vand- og energiforbrug, der står mål med størrelsen af dyreholdet og alderen på staldene. Der er en mindre stigning i ressourceforbruget som følge af godkendelsen.

B.9 Valg af BAT

Alle stalde er med delvise spaltegulve. I forbindelse med godkendelse overdækkes alle gyllebeholderne. Og der etableres gyllekøling i ny stald 5.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav Kg N/år	5736	315	6051
Faktisk emission Kg N/år	5772	256	6028
Forskel Kg N/år			24
BAT krav overholdt			Ja

BAT- niveauet er beregnet som eksisterende stalde, BAT-krav fastsat i tidligere godkendelse samt som "nyt (inkl. renoveret) staldafsnit" for de nye stalde.

Gyllekøling

Ammoniakreduktionen er projekteret til 30 % og der er 465 m² gyllekanaler.

Den nødvendige specifikke kølekapacitet kan beregnes ud fra formlen:

$$0,85 \cdot x - 0,004 \cdot x^2 = \text{ammoniakreduktionsprocent}$$

30 % reduktion giver en specifik køleeffekt på 44,7 w/m².

Den årlige køleydelse kan derfor beregnes til

$$44,7 \text{ w/m}^2 \cdot 465 \text{ m}^2 \cdot 8760 \text{ timer} / 1000 \text{ w/kw} = 182.080 \text{ kwh.}$$

Hvis der etableres et system med en pumpe med en kapacitet på 40 kw, betyder det at den samlede årlige driftstid skal være 4552 timer.

Det skal understreges at overstående beregning er retningsgivende for gyllekølingen. I forbindelse med etableringen af stalden vil der blive indsendt en redegørelse for dimensioneringen af gyllekølingen der sikrer overholdelse af en ammoniakreduktion på 30 % i stald 5.

Idet BAT kravet er overholdt er der ikke vurderet på øvrige tiltag til reduktion.

Vurdering

BAT kravet er overholdt og det vurderes med baggrund heri at produktionen har gjort hvad der er økonomisk og praktisk muligt for at nedbringe ammoniakemissionen mest muligt.

B.10 Grænseoverskridende virkninger

Det er vurderet, at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det er dog vurderet at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor hovedparten af emissionen vil påvirke lokalområdet og kun mindre del af emissionen vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører grænseoverskridende virkninger hverken lokalt eller internationalt.

IE-husdyrbrug

Der er tale om et IE-husdyrbrug da der er over 700 søer på ejendommen.

C.1 Foranstaltninger ved ophør

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet
- Fodersiloer/foderrum tømmes og rengøres
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter
- Døde dyr fjernes
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift

C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management

Management

Medarbejdere

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Dagligt tilsyn

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Mark- gødningsplan

Der bliver hvert år udarbejdet gødningsregnskab af en planteavlskonsulent.

Sprøjtejournal

Der føres sprøjtejournal.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

Inventaret skiftes i alle stalde undtagen stald 4 som gennemgribende renoveret med nyt gulv og inventar. Det vurderes at der derefter ikke skal foretages renoveringen før om 25-30 år.

Samlet BAT indenfor management

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Kvalitetskontrol

- Vurdering af tidshorizonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.
- Der er indført miljøledelse på ejendommen

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften.
- Rengøring i bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinficering

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En sideeffekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde

Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur.

Miljøledelsessystem

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse dog senest ved meddelelse af §16a miljøgodkendelse.

Miljøledelsen skal omfatte:

- 1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- 2) fastsætte miljømål,
- 3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet. Miljøledelse er allerede indført på husdyrbruget.

Se vedhæftede bilag.

BAT energi

Energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Der anvendes så vidt muligt energibesparende belysning.
- I nye stalde anvendes LED belysning.
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 6-20 og i den periode vil lyset være tændt.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Korntørring:

Der er ingen kornopbevaring på ejendommen.

Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

Ventilation:

Der er undertryksventilation med vægventiler i alle stalde. Alt ventilation er med E/C styring. Der er separat styring i hver sektion som styrer varme/ventilation. Herved sikres de mest optimale forhold for grisene og samtidig sikres også at der bruges mindst mulig energi. Desuden bliver udsugningsenhederne vasket for hvert hold nye grise. Herved reduceres vindmodstanden i aftrækskanalen og der spares store mængder energi.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og samtidigt med til at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

BAT vand

Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og iblødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.

BAT – råvarer

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet.

Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Daglig regulering af fodertildeling.
- Der udarbejdes foderplaner, evt. i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås. Jævnlig tilpasning af blanderecepter.
- Godt management og sunde dyr.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således at udfodret mængde svarer til dyregruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Dyrene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Samlet BAT-vurdering

Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning, forarbejdning af husdyrgødning og udbring af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi.

I lovgivningen er der faste krav til BAT på ammoniakudledning, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer

For at reducere ammoniakemissionen mest muligt er følgende alternativer undersøgt:

- gyllekøling
- gylleforsuring
- luftrensning

For at reducere ammoniakfordampningen har man i den forbindelse valgt at overdække gyllebeholderne, samt etablere gyllekøling i den nye stald 5.

Luftrensning er vurderet som ikke nødvendigt at ammoniakemissionen overholder BAT kravet til et anlæg af den ansøgte størrelse.

Forsuring af gylle kan ikke anvendes da gyllen tilføres biogasanlæg, hvor forsuret gylle vil ødelægge de biologiske processer.

Det er vurderet at alle alternativer vil medføre en væsentlig og ikke proportional belastning af bedriftens økonomiske produktionsresultat, og alternativerne er derfor fravalgt.

Miljøkonsekvensrapport

I relation til miljøkonsekvensrapportens krav til oplysninger jf. punkt B henviser til punkter B1-B10 i nærværende afsøgning, og den videre redegørelse i miljøkonsekvensrapporten tager udgangspunkt i ovennævnte oplysninger.

D.1-a Udformning, dimensioner mm.

Ejendommen består af følgende produktionsbygninger:

Materialevalg

	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
Stald 1	1898 m ²	8 m	20 °	Røde sten, lyst tag	Søer
Stald 2	2150 m ²	8 m	20 °	Røde sten, lyst tag	Søer
Stald 3	1565 m ²	8 m	20 °	Røde sten, lyst tag	Søer
Stald 4	1168 m ²	8 m	20 °	Søstenselementer, lyst tag	Søer
Stald 5	1160 m ²	8 m	20 °	Røde sten, lyst tag	Søer
Gyllebeholder	298 m ²	9 m		Elementer og grå overdækning	Gylle
Gyllebeholder	980 m ²	9 m		Elementer og grå overdækning	Gylle

I øvrigt henvises til landskabsvurderingen under punkt B.4.

D.1-b Forventede indvirkning på miljøet

Projektets forventede væsentlige indvirkningerne på miljøet vurderes at være:

- påvirkning af vandmiljø
- påvirkning af omkringliggende natur
- påvirkning af naboer

Vandmiljø

Projektet kan potentielt påvirke vandmiljøet, både grundvandsressourcen og ferske vande samt havmiljøet. Det er dog vurderet at de generelle virkemidler som virksomheden skal leve op til jf. anden lovgivning, modvirker de potentielle væsentlige påvirkninger af vandmiljøet. Herunder gælder erhvervets generelle krav til opsamling af overskudskvælstof gennem efterafgrøder, og skærpede krav til fosforoverskud fra bedrifterne.

Kumulation

Produktionen af fødevarer vil altid medføre en påvirkning af miljøet, men I Danmark er der skrappe kvotekrav til anvendelsen af kvælstof til planteavl, således at ikke alle planter tildeles den gødning de har brug for. Dette krav, sammen med ovenstående efterafgrøder mm. betyder at der, selv i kumulation med andre ejendommen, må forventes en minimal påvirkning af miljøet.

Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle naturkategorier i området. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning på naturen i området.

I relation til bilag IV dyre- og plantearter vurderes bekendtgørelsens afskæringskriterier i alt sin væsentlighed at reducere påvirkningen af sådanne arter til et absolut minimum, og at disse arter derfor ikke påvirkes negativt af produktionen.

Kumulation

Bedriftens påvirkning af særlig sårbar natur er vurderet i forhold til kumulation med øvrige bedrifter i nærområdet. I relation til særlig sårbar natur er der skærpede krav til bedriften tilladte påvirkning af et særligt sårbart område, såfremt der ligger andre bedrifter i nærheden af den sårbare natur.

Der er 1 anden bedrift indenfor en afstand der gør at kumulationen skal vurderes. Kumulationen med 1 anden ejendom ændrer ikke vurderingen og produktionen overholder ligeledes de skærpede krav i forbindelse med kumulation.

Naboer/lugt

Alle husdyrproduktioner medfører en emission af lugt, støv, støj og lys. Disse emissioner spredes omkring bedriften afhængig af vind, højde på afkast, hastighed på luften i ventilator og temperatur. I relation til lugt vurderes denne spredning omkring ejendommen i husdyrgodkendelse.dk, hvor i forvejen fastsatte afskæringskriterier i forhold til enkeltliggende naboer, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde skal overholdes. Bedriften overholder alle disse afskæringskriterier.

I relation til øvrige gener er der redegjort herfor i punkt B-7, og det vurderes at der ikke er forhold ved produktionen der påvirker menneskers generelle sundhed.

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der er ingen andre produktioner indenfor ovennævnte afstande, og der er derfor ingen kumulation at tage hensyn til.

D.1-c Særkender

Der er tale om et sohold. I forbindelse med godkendelsen af produktionen har man forholdt sig til de mulige væsentlige indvirkninger på miljøet.

Ejendommen forventer ingen væsentligt skadende virkninger på miljøet som følge af produktionen på ejendommen. På ejendommen følger og overholder man generelt dansk lovgivning, men i særdeleshed vurderes at lovgivningen om anvendelsen af gødning herunder husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrloven i alt sin væsentlighed sikrer miljøet mod utilsigtede virkninger af husdyrproduktionen. De beskrevne krav til dansk landbrug indenfor kvælstofkvoter, fosforregnskab, vurdering af mulige skader på sårbar natur, vurdering af påvirkning af naboer mm. vurderes at forebygge og begrænse den mulige skade som landbrugsproduktionen kan have på miljøet.

Risici og håndtering

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb fra frose marker eller efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Afløb er afblændet så gylle ikke kan løbe i dræn
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Der opbevares ingen pesticider på ejendommen.

Oplag af olie og andre kemikalier

Der er ingen olietanke på ejendommen.

Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

Beskrivelse af risikominimering/BAT

Gyllebeholderne bliver etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Gyllebeholderne overdækkes i forbindelse med godkendelsen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.

D.1-d Væsentlige alternativer

Ejendommen har i forbindelse med godkendelsen vurderet på alternativer indenfor ammoniakreduktion og lugtreduktion. Produktionen lever op til Miljøstyrelsens fastsatte afskæringskriterier for lugt og ammoniak, herunder det vejledende BAT niveau for ammoniak. Det er derfor vurderet at investering i yderligere emissionsreducerende teknologi som luftrensning ikke vil være et proportionalt tiltag, og disse er derfor udeladt.

Godkendelsen omfatter ombygning af eksisterende bygninger, og det er derfor vurderes at ikke er reelle alternativer. Derfor er der ikke vurderet på andre placeringer.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Ejendommen er beliggende i område med landskabelige interesser.
- Staldsystemerne i hovedparten af de eksisterende stalde er med delvist spaltegulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1- 5.

D.3 Kompetente ekspert

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient Jakob Altenborg fra Miljø & Natur Landbrugsrådgivning.